

**AKADEMIA
SZTABU GENERALNEGO**

IM. GENERAŁA BRONI
KAROLA ŚWIERCZEWSKIEGO

**ZARYS HISTORII
KATEDRY TAKTYKI WOJSK INŻYNIERYJNYCH
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO WP
Im. gen. broni Karola Świerczewskiego**

(lata 1947–1977)

12353

WARSZAWA GRUDZIEŃ 1977

**AKADEMIA
SZTABU GENERALNEGO**

• **IM. GENERAŁA BRONI
KAROLA ŚWIERCZEWSKIEGO**

**ZARYS HISTORII
KATEDRY TAKTYKI WOJSK INŻYNIERYJNYCH
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO WP
Im. gen. broni Karola Świerczewskiego**

(lata 1947—1977)

12353

WARSZAWA GRUDZIEŃ 1977

A K A D E M I A S Z T A B U G E N E R A L N E G O W P

im. gen. broni Karola Świerczewskiego

.KATEDRA TAKTYKI WOJSK INŻYNIERYJNYCH

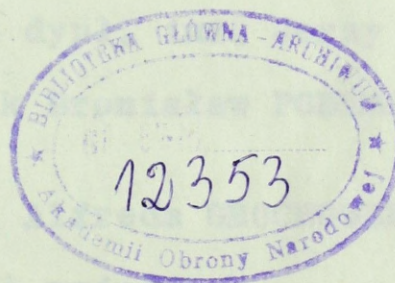
Z A R Y S H I S T O R I I

KATEDRY TAKTYKI WOJSK INŻYNIERYJNYCH

AKADEMII SZTABU GENERALNEGO WP

im. gen. broni Karola Świerczewskiego

/Lata 1947 - 1977/

WARSZAWA-REMBERTÓW

GRUDZIEŃ

1977 R

P R Z E D M O W A
=====

Niniejsze opracowanie ukazuje się w przededniu XXX rocznicy powołania do życia Akademii Sztabu Generalnego WP im. gen. broni Karola Świerczewskiego.

Zarys historii Katedry Taktyki Wojsk Inżynieryjnych ASG WP został opracowany przez zespół pracowników Katedry na podstawie dokumentów archiwalnych, kroniki ASG WP oraz wspomnień byłych i obecnych pracowników dydaktyczno-naukowych akademii-oficerów wojsk inżynieryjnych.

Przedstawiając niniejsze opracowanie, kolektyw Katedry pragnie uczcić jubileusz 30-lecia powstania naszej uczelni i Katedry TWInż. jednocześnie przyczynić się do zachowania w pamięci kolejnych zastępów pracowników dydaktyczno-naukowych trudnych dni narodzin, organizowania działalności dydaktyczno-wychowawczej i naukowo-badawczej oraz szybkiego wszechstronnego rozwoju Katedry Taktyki Wojsk Inżynieryjnych na przestrzeni trzydziestu lat istnienia Akademii Sztabu Generalnego.

KOMITET REDAKCYJNY

Przewodniczący: płk doc. dr Tadeusz PROCAK

Zastępca przewodniczącego: płk dypl. Karol DIDEŃKO

Członkowie: płk mgr inż. Bronisław PAWŁOWSKI
płk dypl. Władysław KURAL
płk dypl. inż. Jerzy SZYMCZAK

Kierownictwo techniczne: ppłk Bronisław PODEMSKI

Opracowanie graficzne

i druk materiałów: ob. Alfreda GROCHOWSKA

W opracowaniu materiału udział wzięli:

płk mgr inż. Aleksander KABARA
płk dypl. Władysław KURAL
płk dr inż. Józef MAŃKOWSKI
ppłk mgr inż. Zdzisław MYDŁOWSKI
płk mgr inż. Bronisław PAWŁOWSKI
płk dypl. inż. Jerzy SZYMCZAK

Dobór i opracowanie zdjęć: ppłk inż. Stanisław MROCZEK

WSTĘP

Jubileusz 30-lecia narodzin Akademii Sztabu Generalnego WP im. gen. broni Karola Świerczewskiego skłania do refleksji nad przebytą drogą jak też do wyciągania z niej wniosków i nauk na przyszłość. Dotyczy to także drogi przebytej przez Katedrę Taktyki Wojsk Inżynieryjnych ASG WP, która rosła i rozwijała się razem z uczelnią jako jej integralna część, ciągle wzbogacając zasób doświadczeń, treści, umiejętności i formy działania.

Opracowanie niniejsze stanowi próbę przedstawienia głównych etapów, a w nich węzłowych problemów w rozwoju Katedry - podstawowej komórki szkolenia słuchaczy w zakresie zabezpieczenia inżynieryjnego działań bojowych wojsk oraz rozwijania i propagowania w wojskach inżynieryjnych i siłach zbrojnych współczesnej myśli taktyczno-inżynieryjnej. Jest rzeczą zrozumiałą, że w przedstawionym zarysie nie sposób wyczerpująco przedstawić całego bogactwa zjawisk, tendencji, problemów, a zwłaszcza atmosfery, w jakiej rozwijała się działalność dydaktyczno-wychowawcza i naukowo-badawcza Katedry TWInż. angażująca emocjonalnie cały stan osobowy - zarówno wychowawców jak i wychowanków, pochłaniająca bez reszty ich osobowość i intelekt.

Trzeba z całą mocą podkreślić, że działalność dydaktyczno-wychowawczą i naukowo-badawczą Katedry, wszelkie poczynania, wysiłki i osiągnięcia jej kadry i słuchaczy zawsze cechował żarliwy patriotyzm i internacjonalizm oraz wysoki poziom ideowości i politycznego zaangażowania związany z inspiratorską rolą organizacji partyjnej.

W historii rozwoju całej uczelni a stąd i w działalności Katedry TWInż. można umownie wyróżnić cztery charakterystyczne okresy:

Pierwszy okres, obejmujący lata 1947-1955 - to okres kształtowania się ASG, a^w jej składzie ukształtowania funkcjonalnej struktury Katedry TWInż. jako placówki dydaktyczno-naukowej w systemie organizacyjnym uczelni; wypracowania form, metod i treści zabezpieczenia inżynieryjnego, stosowanie do podawanych przez katedrę taktyki i sztuki operacyjnej zasad działania wojsk na polu walki; przygotowanie bazy naukowej i szkoleniowej dla zapewnienia procesu dydaktycznego. Był to okres poważnych trudności organizatorskich jak i metodyczno-szkoleniowych.

W omawianym okresie w skład kadry katedry wchodzili oficerowie radzieccy^{x/} posiadający bogate doświadczenia dydaktyczno-naukowe, cenieni dowódcy i wychowawcy, znawcy przedmiotu. Oni to udzielili pomocy oficerom polskim w pokonywaniu napotykanym trudności.

Drugi okres, obejmujący lata 1956-1964, to intensywne prace związane z opracowaniem nowych zasad zabezpieczenia inżynierskiego prowadzenia działań bojowych w warunkach atomowego pola bitwy. Wymagało to gruntownego przeszkolenia kadry, która doskonaląc swoje umiejętności musiała jednocześnie wdrażać do procesu szkolenia słuchaczy nowe, niespotykane do tego czasu pojęcia, wynikające z możliwości zastosowania na polu walki, niestosowanej w przeszłości, broni jądrowej. Pociągnęło to za sobą gruntowne przerobienie bazy szkoleniowej. Prace naukowe wymagały ściślejszej współpracy autorów z jednostkami wojsk inżynierskich zapewniającej prowadzenie badań nad problemami rozważanymi jedynie w teorii.

Osiągnięcia tego okresu stanowią mocną podstawę dalszej działalności Katedry TWInż. w latach następnych.

Trzeci okres przypada na lata 1965-1973. Na czoło ważniejszych kierunków działalności katedry w ^{tym} okresie wysunęły się problemy związane z wypracowaniem i wzbogaceniem teoretycznych zasad organizacji zabezpieczenia inżynierskiego działań wojsk a szczególnie działań obronnych w warunkach stosowania broni masowego rażenia oraz obrony terytorium kraju.

W omawianym okresie po raz pierwszy w historii ASG rozpoczyna szkolenie na trzyletnim kursie stacjonarnym oddzielna grupa oficerów wojsk inżynierskich ^z odrębnym programem nauczania. Zmieniło to w sposób istotny działalność dydaktyczno-wychowawczą i naukowo-badawczą Katedry.

Następuje ilościowe powiększenie stanu osobowego i stabilizacja kadry dydaktyczno-naukowej. Katedra posiadała w swoim składzie oficerów z bogatym doświadczeniem liniowym oraz z nawykami do pracy dydaktyczno-wychowawczej i naukowo-badawczej.

Czwarty okres zawarty jest w latach 1974-1977. W tym okresie obserwuje się wyraźne przyspieszenie rytmu prac we wszystkich kierunkach i dziedzinach życia uczelni, a tym samym i katedry.

x/ Szefowie Katedry: gen.bryg. Władysław Sowiński,
płk Andrzej Wysłouch; wykładowcy: ppłk Wasyl Markiewicz,
mjr Edward Zmaczyński.

Ugruntowuje się jednocześnie osiągnięcia zdobyte w poprzednim okresie. Katedra, po raz pierwszy w swej historii, otrzymuje dodatkowo, w ramach zmiennego stanu etatowego, aspirantów stacjonarnego kursu doktoranckiego. Nakłada to na kierownictwo Katedry obowiązek realizacji nowych zadań, a jednocześnie jest bodźcem dla pozostałej kadry do uzyskiwania stopni i tytułów naukowych.

Głównymi kierunkami działalności kadry i słuchaczy Katedry w omawianym okresie były m.in.:

- realizacja przedsięwzięć i zamierzeń wynikających z rozkazów i zarządzeń przełożonych, rozwoju sztuki wojennej oraz przeobrażeń strukturalno-programowych uczelni;
- dalsza intensyfikacja działalności dydaktycznej oraz współpracy katedry z Wyższą Szkołą Oficerską Wojsk Inżynieryjnych i jednostkami wojsk inżynieryjnych;
- udział w ogólnoakademickim ruchu przodownictwa i współzawodnictwa;
- indywidualne i zbiorowe opracowywanie ogólnoakademickich i katedralnych prac naukowo-badawczych;
- podnoszenie kwalifikacji fachowych i metodycznych oficerów kadry poprzez: doktoryzację; studia na wieczorowym Uniwersytecie Marksizmu - Leninizmu; nauką na Studium Pedagogicznym; aktywny udział w konferencjach i na kursach metodycznych. W odniesieniu do oficerów słuchaczy przez aktywną pracę w kole naukowym.

W roku trzydziestolecia ASG WP dążymy do przyspieszenia tempa naszego działania w każdej dziedzinie szczególnie w zakresie rozwoju naukowego kadry przez uzyskiwanie stopni i tytułów naukowych. Jest to możliwe do osiągnięcia drogą wzmoczonego wysiłku. Powszechnie wiadomym jest, że sukces naukowy jest tylko sprawą talentu, ale również sprawą wielu wyrzeczeń i solidnej pracy.

Dążenia kolektywu Katedry Taktyki Wojsk Inżynieryjnych ASG WP znajduje potwierdzenie w słowach ministra obrony narodowej:^{x/}

"Jest naszą aspiracją, by dalszy rozwój kadry odpowiadał zawodowym i naukowym, intelektualnym i kulturalnym potrzebom współczesności oraz czasów, które przed nami, wymogom rewolucji naukowo-technicznej".

x/ Gen. armii Wojciech Jaruzelski, Dobro narodu najwyższym prawem Ludowego Wojska Polskiego. WPH Nr 4/1973 s. 24.

I. PRZEDMIOT, ZAKRES I GŁÓWNE KIERUNKI DZIAŁALNOŚCI, ZADANIA
MIEJSCE I ROLA KATEDRY W STRUKTURZE ORGANIZACYJNEJ I DZIAŁAL-
NOŚCI ASG. ZMIANY I ICH UWARUNKOWANIA W POSZCZEGÓLNYCH
ETÁPACH ROZWOJU ASG.

Przedmiotem reprezentowanym przez Katedrę jest zabezpiecze-
nie inżynieryjne działań bojowych wojsk oraz taktyka wojsk inży-
nieryjnych.

W systemie zasadniczych pojęć współczesnej sztuki wojennej
spotykamy się ze zwięzłą definicją, że zabezpieczenie inżynieryj-
ne jest jednym z rodzajów bojowego i operacyjnego zabezpieczenia
działań bojowych, a jego celem jest przede wszystkim stworzenie
maksymalnie dogodnych warunków dla uzyskania swobody w prowadze-
niu działań przez wojska własne oraz odpowiednio utrudnianie
prowadzenia działań przez przeciwnika. W dniu 19 marca 1948r.
powołano do życia w ASG sześć katedr, w tej liczbie również
Katedrę Taktyki Wojsk Inżynieryjnych jako samodzielną komórkę
dydaktyczno-naukową uczelni i pierwszą komórkę naukowo-badawczą
do rozwijania i propagowania współczesnej myśli taktyczno-
inżynieryjnej w wojskach inżynieryjnych i siłach zbrojnych PRL.

Katedra Taktyki Wojsk Inżynieryjnych ASG WP w procesie
nauczania słuchaczy zwraca główną uwagę na przyswojenie zasad-
niczych treści zabezpieczenia inżynieryjnego wpływających
z jego celów, a znajdujących wyraz przede wszystkim w obowiązują-
cych zadaniach ogólnych, które obejmują głównie:

- przygotowanie fortyfikacyjne terenu;
- pokonywanie przeszkód terenowych naturalnych, a także
powstających jako efekt dynamicznych zmian w ukształtowaniu
terenu;
- urządzenie i utrzymywanie przepraw na śródlądowych
przeszkodach wodnych;
- torowanie przejść w zaporach inżynieryjnych lub całkowi-
te usuwanie tych zapór na lądzie i w wodzie;
- przygotowanie i utrzymanie dróg /dofrontowych i rokado-
wych/;
- przygotowanie brzegu morskiego dla potrzeb załadowania
i lądowania wojsk w kombinowanych operacjach desantowych;
- budowę i ustawienie zapór inżynieryjnych oraz wykonywa-
nie niszczeń na lądzie i w wodzie.

Ponadto w systemie innych rodzajów bojowego i operacyjnego zabezpieczenia działań wyodrębnia takie przedsięwzięcia jak:

- rozpoznanie inżynieryjne nieprzyjaciela¹ terenu w ramach systemu rozpoznania;
- inżynieryjne prace maskownicze związane z maskowaniem wojsk i obiektów w ramach maskowania operacyjnego;
- prace inżynieryjne ~~zobowiązane~~ **realizowane** w toku akcji ratunkowo-ewakuacyjnych w rejonach porażenia w ramach obrony wojsk przed bronią masowego rażenia;
- przygotowanie i utrzymanie punktów wydobywania i oczyszczania wody oraz jej wydobywania i oczyszczania w ramach zabezpieczenia tyłowego;

Zakres i sposoby nauczania przedmiotu "Zabezpieczenie inżynieryjne działań bojowych" zmieniały się^{na} przestrzeni całego trzydziestolecia i były uwarunkowane modyfikacjami programów szkolenia na szczeblu uczelni. Wynikało to z potrzeb sił zbrojnych podyktowanych zmianami i rozwojem środków oraz sposobów prowadzenia walki.

Nauczanie taktyki wojsk inżynieryjnych do roku 1969 obejmowało wszystkie kursy zintegrowane wojsk lądowych, szkolące się według jednolitego programu, oraz kursy wojsk obrony powietrznej kraju i lotnictwa operacyjnego, posiadające odrębny program obejmujący tylko wybrane zagadnienia z problematyki zabezpieczenia inżynieryjnego działań bojowych wojsk. Powyższy system nauczania taktyki wojsk inżynieryjnych, w odniesieniu do kursów wojsk lądowych /z wyjątkiem kursu wojsk inżynieryjnych/ oraz obrony powietrznej kraju i lotnictwa operacyjnego, został zachowany również po 1969r.

W 1969r., po raz pierwszy w historii ASG, został utworzony trzyletni kurs wojsk inżynieryjnych. Spowodowało to zmianę roli i znaczenia Katedry w ramach uczelni, a jednocześnie poważnie wzrosły jej zadania zarówno dydaktyczno-wychowawcze jak i naukowo-badawcze. Nowy zupełnie odmienny od dotychczasowych, program nauczania opracowany dla tego kursu, wymagał przebudowania od podstaw bazy szkoleniowej. Należało opracować wiele nowych skryptów, wykładów oraz ćwiczeń specjalistycznych jakich do tego czasu nie wykonywano. Brak materiałów źródłowych i wzorców oraz małe doświadczenia kadry w tym względzie wymagały zrekompensovania nieporównywalnie większym niż do tego czasu nakładem pracy oficerów całej katedry.

Katedra TWI, jako jedno z ogniw organizacyjnych w pionie szkoleniowym ASG WP, z racji swego przeznaczenia, zajmowała się dydaktyką i wychowaniem słuchaczy oraz prowadzeniem prac naukowo-badawczych. Wymagało to nawiązania a następnie uściślenia współpracy z jednostkami wojsk inżynieryjnych, szefostwami wojsk inżynieryjnych okręgów wojskowych oraz Szkołą Oficerską Wojsk Inżynieryjnych dla zapewnienia sobie możliwości korzystania z doświadczeń innych, jak również sprawdzania wypracowanych rozwiązań teoretycznych w praktyce. Do 1969 r. kontakty miały w zasadzie charakter jednostronny i stroną aktywną w tym przypadku była katedra, natomiast po tym okresie, który wiąże się z organizacją kursu wojsk inż. nastąpiła wyraźna zmiana. Przedstawiciele jednostek i instytucji wojsk inżynieryjnych z różnej okazji są częstymi gośćmi katedry^{x/}.

Zadania jakie Katedra wykonywała w okresie swojego istnienia wpływały z głównych kierunków jej działalności przedstawionych wyżej. Należy podkreślić, że wraz z rozwojem i przeobrażeniami ASG, rozwijała się również Katedra, a w ślad za tym wzrastał zakres i stopień trudności wykonywanych przez nią zadań.

II. STRUKTURA ORGANIZACYJNO-ETATOWA KATEDRY I JEJ PRZEKSZTAŁCENIA W POSZCZEGÓLNYCH ETAPACH ROZWOJU AKADEMII SZTABU GENERALNEGO

1. Struktura organizacyjno-etatowa Katedry Taktyki Wojsk Inżynieryjnych w latach 1947-1977

Podstawy prawne działalności Akademii Sztabu Generalnego zostały określone w powołującym ją do życia dekrete Rady Ministrów z dnia 22 października 1947r. W ten sposób utworzona została wyższa uczelnia Wojska Polskiego, której zadaniem miało być kształcenie dowódców i oficerów sztabu dla potrzeb wszystkich rodzajów wojsk. Na czele akademii, zgodnie z pierwotną strukturą organizacyjną, stanął Komendant z zastępcą do spraw polityczno-wychowawczych i dyrektorem nauk. Poszczególne dyscypliny naukowe reprezentowały zespoły oficerów rodzajów wojsk, stanowiące załączki

x/ Do głównych form współpracy należy zaliczyć: staże i praktyki słuchaczy i kadry w jednostkach; wzajemne wygłaszanie referatów i prelekcji prezentujących aktualne poglądy w zakresie taktyki wojsk inżynieryjnych; udział słuchaczy i kadry w ciekawszych ćwiczeniach; opracowywanie przez słuchaczy referatów i ćwiczeń na potrzeby szkoleniowe jednostek wojsk inżynieryjnych; udział kadry Katedry w różnorodnych badaniach i ćwiczeniach doświadczalnych z wojskami; udział w ogólnie organizowanych naradach konferencyjnych i sympozjach naukowych; wymiana materiałów teoretycznych.

przyszłych Katedr.

W konsekwencji dalszego rozwoju uczelni, od 19 marca 1948r. ASG przechodzi na system katedralny. Na początek powstała sześć katedr, w tym Katedra Taktyki Wojsk Inżynieryjnych o następującym składzie: szef katedry, zastępca szefa katedry, dwóch starszych wykładowców.

W latach 1950-55 ASG przechodzi kolejne przeobrażenia, w wyniku których powstają specjalistyczne kierunki kształcenia. Zostaje zorganizowanych 5 fakultetów - ogólnowojskowy, rozpoznawczy, artylerii, wojsk pancernych i zmechanizowanych oraz lotniczy. Oficerowie innych rodzajów wojsk i służb studiowali na fakultecie ogólnowojskowym.

Ponadto na prawach fakultetu, zostaje utworzony dwuletni kurs operacyjny. Aby umożliwić oficerom starszym, głównie z dowództw i sztabów oraz pracującym w uczelniach wojskowych /ASG, WAT, WAP/ ukończenia wyższych studiów, przy fakultecie ogólnowojskowym zostały zorganizowane trzyletnie studia wieczorowe. Jednocześnie prowadzono przeszkolenie starszej kadry na kursach jednorocznych. W zależności od potrzeb wojska, były to kursy dla oficerów określonej specjalności względnie skupiające oficerów wojsk lądowych.

Z powyższego wynika, że aby zapewnić normalny, przy tym stanie słuchaczy, proces nauczania akademii musiała zwiększyć ilościowy stan kadry dydaktycznej. Wynikało to z konieczności realizacji różnorodnych programów studiów. Uzupełniane były, zwiększone dla ówczesnych potrzeb, etaty pracowników dydaktycznych. Jednak nie wszyscy skierowani do pracy w ASG odpowiadali zakładanym wymogom, bądź z innych względów odchodzili z katedry, stąd częste zmiany personalne na stanowiskach wykładowców. W omawianym okresie zmieniło się 22 oficerów na maksymalny stan 14 przewidzianych w etacie.

W drugim etapie rozwoju ASG w latach 1956-64 struktura organizacyjno-etatowa nie uległa zmianie.

Dopiero trzeci etap /1965-73/ przynosi generalne zmiany. Akademia Sztabu Generalnego, na wzór uczelni cywilnych, uzyskuje prawo nadawania tytułów naukowych. Część kierowniczej kadry otrzymuje nominacje na profesorów nadzwyczajnych. W nowym układzie wprowadza się w katedrach stanowiska docenta, adiunkta i starszego asystenta obok występującego do tego czasu starszego wykładowcy. W ujęciu osób funkcyjnych pozostały dotychczasowe

nazwy: szef katedry, zastępca szefa katedry i kierownik gabinetu, a od 1969r., kiedy to utworzono kurs wojsk inżynieryjnych, wprowadzono dodatkowo - dowódca kursu i kierownik taktyczny grupy.

Oprócz stanowisk dla osób wojskowych, etat katedry zawiera stanowisko starszego referenta dla pracownika cywilnego.

W czwartym etapie rozwojowym ASG w latach 1974-76 struktura organizacyjno-etatowa Katedry nie uległa zmianie.

2. Obsada personalna stanowisk etatowych w Katedrze i zmiany kadrowe w poszczególnych etapach rozwoju Akademii Sztabu Generalnego.

a. Okres I-lata 1947-1955

W pierwszych miesiącach istnienia ASG przed utworzeniem katedr rodzajów wojsk, wojska inżynieryjne reprezentował jedynie płk Wiaczesław Sowiński.

Od dnia 19 marca 1948r., w którym to zgodnie z rozkazem Ministra Obrony Narodowej zapoczątkowuje się w Akademii Sztabu Generalnego organizację Katedr, Katedra Taktyki Wojsk Inżynieryjnych ma czterech oficerów zajmujących następujące stanowiska: szefa katedry - płk Wiaczesław Sowiński, zastępcy szefa katedry - mjr inż. Wasyl Markiewicz, obydwaj doświadczeni oficerowie Armii Radzieckiej, uczestnicy II wojny światowej oraz starsi wykładowcy - płk dypl. Leon Tyszyński i płk Henryk Babiński - oficerowie polskiej armii przedwrześniowej. Płk Babiński pracował w katedrze do maja 1948r. Po jego odejściu do katedry przybył płk Józef Krywko, również oficer polskiej armii przedwrześniowej.

W latach 1950-1955, w związku ze znacznym wzrostem ilościowym słuchaczy oraz zmianą dotychczas obowiązujących programów nauczania, do pracy w katedrze na stanowisku dydaktyczno-naukowe przybyli oficerowie: ppłk Włodzimierz Kowalski - oficer polskiej armii przedwrześniowej, płk Andrzej Wysłouch i mjr Edward Zmaczyński - frontowi oficerowie Armii Radzieckiej, kpt. Tadeusz Procak i mjr Tadeusz Gołąb - absolwenci Oficerskiej Szkoły Saperów, mjr mgr inż. Waldemar Ołodziejewski - absolwent Akademii Inżynieryjnej im. Kujbyszewa w ZSRR; mjr dypl. Paweł Gliński, -kpt. dypl. Julian Gogol, kpt. dypl. Władysław Kural -

absolwenci ASG; kpt. inż. Jacek Dudziński, kpt. inż. Marian Koziarski, kpt. inż. Jerzy Szymczak, por. inż. Antoni Czekatowski, por. inż. Wacław Izydorek, por. inż. Janusz Kłoszewski - absolwenci WAT; ppłk Adam Szegidewicz - szef Wydziału Inżynieryjnych Śląskiego Okręgu Wojskowego; mjr Bronisław Woźnica - pracownik Szefostwa Wojsk Inżynieryjnych MON; mjr Karol Dideńko, mjr Władysław Siemaszkiewicz, kpt. Józef Latkowski - wykładowcy z Oficerskiej Szkoły Inżynierii; ppor. Andrzej Filipecki i ppor. Mieczysław Kamyszew - absolwenci Oficerskiej Szkoły Inżynierii.

W Katedrze, zresztą jak i w całej uczelni, obsada personalna nie jest ustabilizowana. Z różnych przyczyn następują ciągle zmiany na poszczególnych stanowiskach służbowych. W październiku 1954r. powracają do Związku Radzieckiego pierwsi organizatorzy Katedry gen. bryg. Wiaczesław Sowiński, ppłk inż. Wasyl Markiewicz, mjr dypl. Edward Zmaczyński; do rezerwy odszedł płk dypl. Leon Tyszyński. Natomiast do 1955r na inne stanowiska służbowe zostali przeniesieni ppłk Włodzimierz Kowalski, ppłk Józef Krywko, ppłk Adam Szegidewicz, mjr mgr inż. Waldemar Ołódziejewski, kpt. dypl. Julian Gogol, mjr dypl. inż. Jacek Dudziński, kpt. dypl. Andrzej Filipecki, por. Mieczysław Kamyszew.

Po odejściu wyżej wymienionych pracowników dydaktyczno-naukowych obsada personalna Katedry przedstawiała się następująco: szef Katedry - płk Andrzej Wysłouch, z-ca szefa Katedry - mjr dypl. Paweł Głiński; starsi wykładowcy i wykładowcy - kpt. dypl. Władysław Kural, kpt. inż. Jerzy Szymczak, kpt. inż. Marian Koziarski, por. inż. Antoni Czekatowski, por. inż. Wacław Izydorek, por. inż. Janusz Kłoszewski; kpt. Tadeusz Procak, mjr Bronisław Woźnica, mjr Karol Dideńko, mjr Władysław Siemaszkiewicz, kpt. Józef Latkowski.

Z ogólnego składu kadry tylko nieliczni oficerowie mieli przygotowanie taktyczno-operacyjne wymagane w ASG. Pozostali bądź ukończyli studia pierwszego stopnia w WAT bądź też nie posiadali żadnych studiów wyższych, zaistniała więc paląca potrzeba kształcenia kadry. W uczelni były ku temu warunki sprzyjające, zapewniały je studia wieczorowe. Stąd wszyscy oficerowie nie posiadający ukończonej Akademii Sztabu Generalnego rozpoczęli naukę nie przerywając pracy w Katedrze. W 1955r. uzyskali dyplomy: mjr Procak, mjr Woźnica, kpt. Koziarski, kpt. Szymczak, por. Czekatowski, por. Izydorek, por. Filipecki. A w 1957r. studia ukończyli mjr Dideńko, mjr Siemaszkiewicz i kpt. Latkowski. Por. Kłoszewski,

mimo rozpoczętej pracy w ASG, studiów nie ukończył i został przeniesiony służbowo do innej instytucji.

Z ogólnego zestawienia wynika, że około 80% oficerów katedry ciągu 2-3 lat uzupełniło wykształcenie, a mimo to proces dydaktyczny nie ucierpiał na swej wartości. Wynikało to z zapału pełnego zaangażowania i ideowości jak też z wieku kadry, który wahał się w granicach 26-31 lat.

b. Okres II lata 1956-1964

Ustawa o szkołach wyższych, która weszła w życie w 1958r. zrównała uprawnienia i założenia ustrojowe wyższego szkolnictwa wojskowego z uczelniami cywilnymi. W związku z czym ASG rozpoczęła przygotowania do zmian w strukturze stanowisk dydaktyczno-naukowych odpowiadającym stanowiskom w wyższych uczelniach cywilnych. Reorganizacja trwała do 1964r. W tym czasie rozwiązano wszystkie uprzednio istniejące fakultety z wyjątkiem fakultetu Wojsk Lotniczych, który otrzymał nazwę Wydziału. Zmniejszyła się ilość słuchaczy w wyniku czego powstał nadmiar pracowników dydaktyczno-naukowych. Część oficerów musiała odejść na inne stanowiska służbowe. Niezależnie od tego następuje zamiana oficerów w ramach nowego stanu etatowego. W 1956r. powraca do Związku Radzieckiego płk Andrzej Wysłouch /szef katedry/. W między czasie odchodzą z Katedry i inni oficerowie: por. Kłoszewski /1957/, ppłk Woźnica /1963/; mjr Czekatowski /1964/. Do Katedry natomiast przybywają nowi pracownicy: ppłk dypl. Stanisław Soroka /1956/, który objął stanowisko szefa katedry, mjr mgr inż. Jerzy Bauman /1956/ oraz mjr mgr. inż. Józef Mańkowski.

Po powyższych zmianach obsada personalna stanowisk etatowych w Katedrze była następująca: szef katedry płk dr Stanisław Soroka, z-ca szefa katedry ppłk dypl. Paweł Gliński, st. wykładowcy; adiunkci i asystenci: ppłk dypl. Tadeusz Proca, ppłk dypl. Władysław Kural, ppłk dypl. Bronisław Woźnica, ppłk dypl. Karol Dideńko, ppłk dypl. Władysław Siemaszkiewicz, ppłk dypl. inż. Marian Koziarski, ppłk dypl. inż. Wacław Izydorek, ppłk dypl. inż. Jerzy Szymczak, ppłk inż. mgr Jerzy Bauman, ppłk inż. mgr Józef Mańkowski, mjr dypl. inż. Antoni Czekatowski, ppłk dypl. Józef Latkowski /kierownik gabinetu/.

Stan obsady personalnej stanowisk etatowych pracowników dydaktyczno-naukowych w Katedrze w zakresie wykształcenia ogólnowojskowego i kwalifikacji zawodowych w porównaniu do okresu I uległ radykalnej poprawie. Wszyscy pracownicy dydaktyczno-naukowi katedry posiadają już wyższe studia ogólnowojskowe lub magisterskie, a wielu z nich otworzyło nawet przewody doktorskie.

c. Okres III-lata 1965-1973

Prace nad określeniem zmodernizowanego profilu studiów akademickich podjęto w latach 1965-1967. W wyniku tych prac przyjęto koncepcję nauczania w dwóch pionach - wojsk lądowych oraz obrony powietrznej i lotnictwa. Struktura organizacyjno-etatowa katedry dostosowana była do zachodzących zmian. Do roku 1969 oficerowie wojsk inżynieryjnych kierowani na studia w ASG studiowali w zintegrowanych grupach wojsk lądowych.

W 1969r., po raz pierwszy w historii ASG, został zorganizowany trzyletni kurs wojsk inżynieryjnych ze specjalnym programem nauczania.

Przed katedrą, w związku z tym, stało poważne zadanie przygotowania na ten kurs odpowiedniej bazy szkoleniowej. Utworzenie tego kursu spowodowało wzrost roli i rangi katedry z ogólnozabezpieczającej stała się ona katedrą profilującą, posiadającą inny niż dotychczas skład stanowisk etatowych.

Obsada personalna Katedry i zmiany kadrowe w III okresie przedstawiają się następująco:

Szefowie Katedr: płk dr Stanisław Soroka /od 1956 do 1969r/, płk dypl. mgr Michał Reziecki /od 1969 do 1972r/, płk doc. dr Tadeusz Procak /od 1972r/; Zastępcy Szefa Katedry: płk dypl. Paweł Gliński /od 1955 do 1965/, płk dr Tadeusz Procak /od 1965 do 1972r/, płk dypl. Karol Dideńko /od 1972r/; Dowódca kursu: płk mgr inż. Aleksander Kabara /od 1972r/, st. wykładowcy; adiunkci i st. asystenci: płk dypl. Władysław Kural /od 1953r/, płk dypl. Jerzy Szymczak /od 1954r/, płk dr inż. Józef Mańkowski /od 1964r/, płk mgr inż. Bronisław Pawłowski /od 1969r/, płk dypl. mgr Lech Rutkowski /od 1969r/, płk dypl. Stanisław Seroczyński /od 1970r/, ppłk mgr inż. Zdzisław Mydłowski /od 1971r/, ppłk inż. Stanisław Mroczek /od 1971r/, płk dypl. Stanisław Dębek /od 1973r/, kpt. dypl. Józef Marczak /od 1973r/,

płk dypl. Bolesław Jankowski /od 1968 do 1970r/, płk dypl. Władysław Geruła /od 1973 do 1975r/, ppłk dypl. Józef Latkowski /od 1954 do 1974r/, mjr dypl. Bogusław Saganowski /od 1971 do 1974r/, płk dypl. inż. Marian Koziarski /od 1953 do 1968r/, płk dypl. inż. Wacław Izydorek /od 1954 do 1968r/, płk dr Władysław Siemaszkiewicz /od 1954 do 1968r/.

Pracownicy dydaktyczno-naukowi katedry przeniesieni na inne stanowiska służbowe: płk dypl. Paweł Gliński /1965/, płk dypl. inż. Marian Koziarski /1968/, płk dr Wacław Izydorek /1968/, płk dr Władysław Siemaszkiewicz /1968/, płk dr Stanisław Soroka /1969/ oraz do rezerwy: płk dypl. mgr Michał Reziecki /1972/, płk dypl. Bolesław Jankowski /1970/.

W związku z utworzeniem kursu wojsk inżynieryjnych na pierwszego kierownika taktycznego grupy został wyznaczony płk dypl. Karol Dideńko. W następnych latach kierownikami taktycznymi grup inżynieryjnych byli: ppłk dypl. inż. Jerzy Szymczak, ppłk dypl. Józef Latkowski, mjr dypl. Bogusław Saganowski, ppłk dypl. mgr Lech Rutkowski, płk dypl. Władysław Geruła.

d. Okres IV lata 1974-77

Obsada personalna stanowisk etatowych katedry do 1976r., w porównaniu z III okresem nie uległa zasadniczej zmianie. W latach tych do katedry przybyli: płk dypl. mgr inż. Jan Noszczyński /1975/ i kpt. dypl. Józef Stępak /1975/. W tym czasie z katedry odeszli: mjr dypl. Bogusław Saganowski /1974/ i płk dypl. Władysław Geruła /1975/ na inne stanowisko służbowe oraz ppłk dypl. Józef Latkowski /1974/ do rezerwy.

W czwartym okresie funkcje kierowników taktycznych grup inżynieryjnych pełnili: płk Rutkowski, ppłk Dębek, kpt. Marczak, płk Mańkowski.

III. ANALIZA KADROWA STANU ZMIENNEGO SŁUCHACZY

W latach 1947-1968, na studia w Akademii Sztabu Generalnego z wojsk inżynieryjnych przeważnie kierowano oficerów o dużym doświadczeniu dowódczym, a także uczestników drugiej wojny światowej. Wiek tych oficerów sięgał niekiedy 40 lat. Począwszy od 1969r. do ASG kierowano już młodszych oficerów, w wieku 25-30 lat, przeważnie ze stanowisk dowódców kompanii i batalionu. Do 1969r.

oficerowie z wojsk inżynieryjnych studiowali w grupach ogólnowojskowych na dziennym kursie stacjonarnym, na kursie wieczorowym i zaocznym, a także uzyskiwali dyplom ukończenia ASG - jako eksterniści. Po zorganizowaniu kursu wojsk inżynieryjnych wszyscy oficerowie zakwalifikowani na studia ASG, studiowali na trzyletnim stacjonarnym kursie wojsk inżynieryjnych, posiadającym specjalny program nauczania.

W pierwszym okresie rozwoju ASG, w latach 1947-1955, dyplom ukończenia akademii otrzymało 16 oficerów wojsk inżynieryjnych z tego:

- 10 studiowało na trzyletnim dziennym kursie stacjonarnym w grupach ogólnowojskowych;
- 5 studiowało na trzyletnim kursie wieczorowym;
- 1 otrzymał dyplom jako eksternista.

W drugim okresie rozwoju ASG, w latach 1956-1964, dyplom ukończenia akademii otrzymało 16 oficerów wojsk inżynieryjnych z tego:

- 6 studiowało na trzyletnim dziennym kursie stacjonarnym w grupach ogólnowojskowych;
- 9 studiowało na trzyletnim kursie wieczorowym;
- 1 studiował na kursie zaocznym.

W trzecim i czwartym okresie rozwoju ASG, w latach 1965-1977 dyplom ukończenia akademii otrzymało 107 oficerów wojsk inżynieryjnych z tego:

- 34 ukończyło trzyletni dzienny kurs stacjonarny, szkoląc się w grupach ogólnowojskowych;
- 73 ukończyło trzyletni dzienny kurs stacjonarny, szkoląc się na kursie wojsk inżynieryjnych o specjalnym programie nauczania.

Ogólnie Akademię Sztabu Generalnego ukończyło 139 oficerów wojsk inżynieryjnych - otrzymując dyplom ukończenia studiów, z tego:

- 50 studiowało na trzyletnim kursie stacjonarnym w grupach ogólnowojskowych;
- 14 studiowało na trzyletnim kursie wieczorowym;
- 73 studiowało na trzyletnim kursie wojsk inżynieryjnych;
- 1 studiował zaocznie;
- 1 otrzymał dyplom ukończenia ASG jako eksternista.

Imienny wykaz absolwentów oficerów wojsk inżynieryjnych, którzy ukończyli ASG i otrzymali dyplom ukończenia akademii w latach 1947-1977 - załącznik nr 1.

IV. DZIAŁALNOŚĆ IDEOWO-WYCHOWAWCZA WŚRÓD KADRY I SŁUCHACZY KATEDRY TAKTYKI WOJSK INŻYNIERYJNYCH ASG WP:

1. OKRES I i II - lata 1947-1955. 1956-1964

Działalność ideowo-wychowawcza w Katedrze Taktyki Wojsk Inżynieryjnych w tym czasie prowadzono głównie w oparciu o pracę organizacji partyjnej wiążąc ją ściśle z potrzebami kształtowania wśród kadry dydaktyczno-naukowej i słuchaczy właściwych postaw moralno-politycznych, obywatelskich i patriotycznych. Działalność ta miała na celu uzbrajanie członków partii w niezbędny zasób wiedzy i metodologii marksistowsko-leninowskiej, pozwalający samodzielnie oceniać wydarzenia gospodarcze, polityczne, ideologiczne oraz militarne zachodzące w świecie.

Podstawowym źródłem inspiracji do pracy ideowo-wychowawczej były uchwały kolejnych Zjazdów PZPR, a przede wszystkim II Zjazdu PZPR /1954r/ i III Plenum KC PZPR /1955r/, które dotyczyły przestrzegania leninowskich norm życia partyjnego.

Wielkie ożywienie działalności wśród kadry Katedry nastąpiło po XX Zjeździe KPZR oraz po V Konferencji partyjnej ASG /1956r/, na której dokonano oceny pracy ideowo-wychowawczej w ASG. Analizą mankamentów i braków w tej dziedzinie prowadzono permanentnie i to w odniesieniu do konkretnych warunków działania podstawowej organizacji partyjnej katedr specjalistycznych. Wykrywanie słabych stron w pracy ideowo-wychowawczej i dydaktycznej w tych okresach nie było rzeczą łatwą, bowiem przeważała wówczas tendencja do uwypuklenia osiągnięć, a pomijania milczeniem niedostatków. Wywoływało to atmosferę samozadowolenia i osłabiało pracę organizacji partyjnej. Umiejętne i stopniowe wyważenie osiągnięć i braków oraz ostre ujawnianie przyczyn tych braków pozwoliło w następnych latach ukierunkować pracę ideowo-wychowawczą i zapewnić jej wyższą efektywność.

Troska organizacji partyjnej o właściwy postęp badań ^{w realizacji} zadań dydaktyczno-naukowych w połączeniu z działalnością wychowawczą była w początkach lat sześćdziesiątych szczególnie pożądana.

Problematyka ta zajmowała coraz więcej miejsca w programach pracy POP katedr specjalistycznych dorównując profilującej Katedrze Taktyki i Sztuki Operacyjnej. Dzięki konkretności działania POP, kilku towarzyszy, między innymi tow. płk dypl. Stanisław Soroka z naszej katedry, uzyskało stopnie doktora nauk wojskowych. Również szereg oficerów katedry wyróżnionych zostało przez Ministra Obrony Narodowej i Głównego Inspektora Szkolenia za prace z dziedziny sztuki operacyjnej i taktyki wojsk inżynieryjnych.

2. OKRES III - lata 1965-73

Do 1969r., to jest do czasu utworzenia kursów wojsk inżynieryjnych, praca ideowo-wychowawcza prowadzona była przede wszystkim z kadrami dydaktyczno-naukową. Wśród słuchaczy kadra katedry prowadziła tę pracę tylko w ramach programowych zajęć i ćwiczeń. Ścisłą więź katedra utrzymywała z oficerami słuchaczami rekrutującymi się z wojsk inżynieryjnych. Z tymi słuchaczami prowadzono częstsze rozmowy, a także organizowano spotkania z nimi kierownictwa i całej kadry dydaktyczno-naukowej katedry. Ważną formą wychowania ideowego tych słuchaczy było oddziaływanie na nich kierowników prac dyplomowych wyznaczonych z naszej katedry.

Praca partyjna w katedrze w w/w okresie prowadzona była w ramach grupy partyjnej. Na zebraniach omawiano zasadnicze problemy ideologiczne i polityczne, problemy pracy i całokształtu działalności dydaktyczno-naukowej katedry, stosunki międzyludzkie a także sprawy dyscypliny, postawy i etyki oficera - nauczyciela akademickiego, wypracowywano formy pracy ze słuchaczami, w tym również ideowo-wychowawczej.

Ważną rolę ideowo-wychowawczą wśród kadry spełniała podstawowa organizacja partyjna katedry specjalnych, w skład której do marca 1974r wchodziła grupa partyjna naszej katedry.

Podstawowa organizacja partyjna katedr specjalnych, jakkolwiek skupiająca w sobie oficerów o różnych zainteresowaniach zawodowych, była bardzo prężna i cieszyła się uzyskaniem przełożonych. Jej praca skupiała się na zagadnieniach ideologicznych, polityki wewnętrznej kraju i międzynarodowej, szkolenia partyjnego, oddziaływania ideowo-wychowawczego na słuchaczy, a także na organizacji i zabezpieczeniu procesu szkolenia.

Praca członków grupy partyjnej katedry była bardzo aktywna uczestniczyli oni z pełnym zaangażowaniem w życiu i działalności POP cieszyli się również uznaniem członków całej Podstawowej Organizacji. Nie szczędzili wysiłku, gdy obok pracy służbowej, trzeba było pracować we władzach partyjnych, niejeden z naszych towarzyszy miał zaszczyt pełnić funkcje partyjne i tak:

1963r. - 1966r. tow. mjr Jerzy Szymczak - członek komitetu POP, tow. mjr Wacław Izydorek - grupowy partyjny; 1966r. - 1968r. tow. płk Stanisław Soroka - członek Komitetu Uczelnianego, tow. ppłk Józef Latkowski - członek komitetu POP, tow. mjr Józef Mańkowski - grupowy partyjny; 1968r. - 1970r. tow. ppłk Józef Mańkowski - członek komitetu POP, tow. ppłk Jerzy Szymczak - grupowy partyjny; 1970r. - 1972r. tow. płk Tadeusz Procak - zastępca sekretarza komitetu POP, tow. płk Bronisław Pawłowski - członek komitetu POP, tow. ppłk Lech Rutkowski - grupowy partyjny; 1972r. - 1974r. tow. płk Tadeusz Procak - członek komitetu uczelnianego ASG, tow. płk Karol Dideńko - sekretarz Komitetu POP, tow. płk Władysław Kural - członek komitetu POP, tow. ppłk Zdzisław Mydłowski - grupowy partyjny.

Praca partyjno-polityczna i wychowawcza była prowadzona głównie w oparciu o ważne wydarzenia polityczne krajowe i międzynarodowe, jak Zjazdy PZPR, KPZR i innych bratnich partii komunistycznych i robotniczych, rocznice powstania LWP a szczególnie XX, XXV i XXX, rocznicę 1000-lecia powstania państwa polskiego, 100-tną rocznicę urodzin tow. Włodzimierza Lenina.

W rocznicę 1000-lecia powstania państwa polskiego kadra dydaktyczno-naukowa katedry brała aktywny udział w szerokiej akcji propagandowej zarówno na terenie uczelni jak i poza jej murami. Między innymi oficerowie z katedry wygłaszali referaty w powiecie konińskim, opatowskim województwa kieleckiego oraz w powiecie opolskim, woj. lubelskiego przeciwstawiając się zdecydowanie naciskom klerykalizmu, zwalczając koncepcje tych obchodów lansowane przez hierarchię kościelną. W 1967r w czasie agresji Izraela na kraje arabskie wszyscy tow. z grupy partyjnej kadry zajęli właściwe stanowisko piętnując niektóre niewłaściwe, a nieraz wrogie, sjonistyczne wystąpienia i poczynania na forum POP niektórych oficerów pochodzenia żydowskiego.

Właściwą postawę i dojrzałość ideologiczną wykazali towarzysze z katedry w burzliwym okresie 1968r. Uczestniczyli oni w akcjach na celu wyjaśnianie klasowej istoty oraz tła wydarzeń mających

marcowych. W akcji tej uczestniczyli płk Procał i płk Dideńko.

W 1969r. działalność ideowo-wychowawcza koncentrowała się wokół popularyzacji uchwał V Zjazdu PZPR oraz wyników Moskiewskiej Narady Partii Komunistycznych i Robotniczych, a także obchodów 25 lecia PRL.

Rok 1969 w historii katedry był szczególny ponieważ w tym roku utworzono trzyletni stacjonarny kurs wojsk inżynieryjnych. Fakt ten nałożył na cały kolektyw nauczycieli akademickich katedry nowy obowiązek bezpośredniej pracy ideowo-wychowawczej ze słuchaczami.

Praca ideowo-wychowawcza w okresie od 1969r. do marca 1974r. prowadzona była wśród słuchaczy głównie przez kierowników taktycznych grup oraz poprzez POP słuchaczy.

POP słuchaczy kursów wojsk inżynieryjnych rozpoczęła swą działalność od jesieni 1970 roku. W skład komitetu POP w latach 1970-1972 wchodził: tow. por. Kazimierz Zdunek - sekretarz komitetu, tow. kpt. Józef Garboś - z-ca sekretarza Komitetu oraz tow. por. Jerzy Opolski, tow. kpt. Stanisław Liszewski i tow. kpt. Henryk Bodzianowski - członkowie komitetu; w latach 1972-1974 tow. kpt. Henryk Rycak - sekretarz komitetu tow. kpt. Kajetan Toniarz - z-ca sekretarza komitetu, oraz tow. kpt. Marian Bednarz, tow. kpt. Gustaw Łasak, tow. kpt. Józef Marczak - członkowie komitetu.

Podstawowymi problemami w pracy POP słuchaczy były: praca ideowo-wychowawcza i problemy ideologiczne, zagadnienia szkoleniowe, sprawy dyscypliny i współżycia słuchaczy oraz sprawy bytowe i rodzinne.

Oddziaływanie tow. z kadry na słuchaczy a w szczególności na ich ideowo-polityczne wychowanie było realizowane poprzez aktywny udział szefa i z-cy szefa katedry, kierowników taktycznych grup i członków komitetu POP kadry w posiedzeniach komitetu i zebraniach POP oraz w zebraniach grup partyjnych słuchaczy. Szczególny wpływ na ożywienie działalności ideowo-wychowawczej oraz pracy partyjno-politycznej w latach 1970-74 miały wydarzenia grudniowe 1970r. i uchwała VIII Plenum KC PZPR oraz Uchwały VI Zjazdu PZPR i XXIV Zjazdu KPZR.

3. OKRES IV lata 1974-1977

11 kwietnia 1974r. nastąpiło połączenie POP słuchaczy kursów wojsk inżynieryjnych i grupy partyjnej kadry w jedną Podstawową Organizacją Partyjną Katedry Taktyki Wojsk Inżynieryjnych.

W skład pierwszego komitetu tej POP weszli tow. płk Karol Dideńko sekretarz komitetu tow. kpt. Andrzej Gałęcki z-ca sekretarza komitetu oraz członkowie komitetu tow. płk Władysław Kural, tow. kpt. Henryk Rycak, tow. kpt. Andrzej Dąbrowski, tow. mjr Marian Bednarz, tow. kpt. Kajetan Toniaryz.

W listopadzie 1974r. zostały wybrane nowe władze POP. W skład komitetu weszli: tow. ppłk Zdzisław Mydłowski sekretarz komitetu tow. kpt. Jerzy Prymakowski - z-ca sekretarza komitetu oraz tow. płk Lech Rutkowski tow. płk Jerzy Szymczak, tow. kpt. Jerzy Przybylski, tow. kpt. Stefan Tywonek, tow. kpt. Władysław Guzikowski, tow. kpt. Kajetan Toniaryz, tow. por. Józef Makuła, tow. por. Ryszard Szpak - członkowie komitetu.

Do Komitetu Uczelnianego Akademii został wybrany tow. płk Aleksander Kabara.

Utworzenie jednej POP kadry i słuchaczy zespoliło całość katedry, pozwoliło na stworzenie jednolitego zwartego kolektywu oraz na lepsze bezpośrednie ideowo-wychowawcze oddziaływanie całej kadry na słuchaczy kursów wojsk inżynieryjnych.

Głównymi problemami w pracy POP stały się problemy ideowo-wychowawcze, szkolenia, przodownictwa i współzawodnictwa, prac naukowych i szeroko pojętej dyscypliny studiów.

Zebrania POP stanowiły forum dyskusji o doskonaleniu form i metod pracy dydaktycznej i samokształceniowej oraz racjonalnym gospodarowaniem czasem. Były one odpowiednią formą kształtowania i wytwarzania właściwej atmosfery przodownictwa i współzawodnictwa, prac naukowo-badawczych i szeroko pojętej dyscypliny studiów. Na podkreślenie zasługuje działalność ruchu przodownictwa i współzawodnictwa w Akademii Sztabu Generalnego. Sprzyja on doskonaleniu procesu dydaktyczno-wychowawczego i kształcenia wysoko kwalifikowanych kadr dowódczo-sztabowych. Ruch współzawodnictwa i przodownictwa w grupach wojsk inżynieryjnych rozwija się dynamicznie i we właściwym kierunku. W roku akademickim 1974/75 Katedra Taktyki Wojsk Inżynieryjnych uzyskała III miejsce wśród wszystkich komórek organizacyjnych akademii

a grupa szkoleniowa kierowana przez płk dypl. Stanisława Dębka uzyskała tytuł "Przodującej grupy szkoleniowej ASG WP".

Duże znaczenie ideowo-wychowawcze miało sympozjum naukowe, zorganizowane w kwietniu 1975r., w 30 rocznicę wielkiego zwycięstwa nad faszystowskimi Niemcami i forsowania Odry i Nysy. W sympozjum uczestniczył cały stan osobowy katedry i oficerów wojsk inżynieryjnych pracujących w innych komórkach organizacyjnych ASG oraz słuchacze kursów wojsk inżynieryjnych. Sympozjum to swoją obecnością zaszczytili Komendant Akademii i jego zastępcy, przedstawiciele szefostwa wojsk inżynieryjnych z płk T. Wałęgą, dowódcy jednostek inżynieryjnych, kombatancki - byli pracownicy katedry oraz zaproszeni goście z innych katedr uczelni. Wygłoszone referaty przez płk doc. dr T. Procak, płk dypl. K. Didenkę i płk mgr inż. J. Mańkowskiego, jak też dyskusja, w której wystąpił m.in. Szef Katedry Historii Sztuki Wojennej płk doc. dr Z. Stapor, pozwoliły spojrzeć na sprawę zabezpieczenia inżynieryjnego forsowania przeszkód wodnych zarówno od strony historycznej jak i dnia dzisiejszego. Dla słuchaczy sympozjum to było wspaniałą lekcją historii.

Dzień 16 kwietnia, w którym przypada rocznica forsowania Odry i Nysy, uznany tradycyjnie jako "Dzień saperów", jest szczególnie uroczysto obchodzony przez całe wojska inżynieryjne. Dlatego katedra uzgadniając z komendą ASG, corocznie organizuje uroczyste obchody tej rocznicy.

W 1976r dzień 16 kwietnia obchodzony był wspólnie z 2 Warszawską Brygadą Saperów w Kazuniu. Kadra katedry i słuchacze kursów wojsk inżynieryjnych, po złożeniu kwiatów pod pomnikiem "Chwała Saperom", wzięli udział w uroczystościach organizowanych na terenie jednostki. Referat płk mgr inż. B. Pawłowskiego oraz wspomnienia uczestników historycznego forsowania, jak również wystąpienia licznych kombatanatów, pozwoliły odtworzyć sytuację tamtych dni. O tym jak przyjęli to młodzi oficerowie świadczyły zaangażowane wystąpienia słuchaczy. Wzruszającym akcentem uroczystości był apel poległych.

"Dzień saperów" w 1977r. był jednym z elementów obchodów 30 rocznicy ASG. Referaty wiążące się z historyczną rocznicą forsowania Odry i Nysy jak również z działalnością katedry na przestrzeni 30-lecia istnienia uczelni wygłosili płk doc. dr T. Procak, płk dypl.inż. J. Szymczak, płk mgr inż. E. Pawłowski.

W uroczystościach uczestniczyli członkowie komendy ASG i zaproszeni goście. Przypomnienie historii, którą należy uwzględniać przy rozważaniach działań na współczesnym polu walki jest zawsze aktualne. Albowiem wychowywanie młodego pokolenia na tradycjach to jeden z aspektów wychowania patriotycznego.

Zawsze aktualnym problemem jest podnoszenie jakości pracy podstawowej organizacji partyjnej. Wiąże się ona z koniecznością zwiększania kompleksowości i konkretności działania dla uzyskiwania wyższych efektów w każdej dziedzinie oddziaływania na członków partii. Główne dziedziny działania to praca ideowo-wychowawcza oraz naukowo-dydakt.

W listopadzie 1976r. staż pracy komitetu POP został przedłużony o rok. W tej sytuacji, w związku z odejściem członków komitetu kończących studia, przeprowadzono wybory uzupełniające, w wyniku których do władz zostali dodatkowo wybrani tow. kpt. Franciszek Paszek i tow. Zbigniew Długość. Należy z satysfakcją podkreślić aktywny udział członków POP w wszelkiego rodzaju pracach społecznych podejmowanych przez Komitet Uczelniany jak również aktywność w inicjowaniu tych prac i ich realizacji przez członków naszej organizacji na rzecz ASG WP i Dzielnicy. Dla przykładu można tu wymienić zaprojektowanie i realizację przystani w ośrodku ASG WP w Zegrzu, sporządzenie dokumentacji na odbudowę amfiteatru czy przeprowadzenie prelekcji pod ogólnym hasłem "Zardzewiała śmierć" w ponad 20 szkołach naszej Dzielnicy.

Szczegółowy wykaz ważniejszych prac społecznych podjętych i realizowanych przez naszych towarzyszy w ostatnim okresie przedstawia załącznik Nr 6.

V. DZIAŁALNOŚĆ DYDAKTYCZNA

1. Cele, zadania, miejsce i rola Katedry TWInż. w strukturze organizacyjnej ASG - zmiany i ich uwarunkowania

Katedra Taktyki Wojsk Inżynieryjnych ASG jako jedna z wielu komórek dydaktyczno-naukowych uczelni, aktywnie uczestniczy w procesie wyszkolenia i wychowania słuchaczy akademii. Pracę swą i działalność dydaktyczną katedra rozpoczęła równocześnie z całą uczelnią, wypełniając w ciągu dotychczasowego istnienia, wszystkie funkcje wynikające z potrzeb przekazania słuchaczom niezbędnego zasobu wiedzy z dziedziny taktyki wojsk inżynieryjnych oraz zabezpieczenia inżynieryjnego walki i operacji.

Katedra Taktyki Wojsk Inżynieryjnych, opierając swą działalność dydaktyczno-naukową na gruncie naukowego materializmu i filozofii marksistowsko-leninowskiej, żywo uczestniczyła i uczestniczy we wszystkich przemianach społeczno-politycznych zachodzących na arenie międzynarodowej i w kraju aktywnie dokonując przeobrażeń swej naukowej działalności, stosownie do zaistniałych potrzeb przyszłego pola walki, rozważanych w poszczególnych okresach rozwoju uczelni.

Pierwszy okres /1947-1955/ to kształtowanie się katedry wraz z całą uczelnią - jako placówki dydaktyczno-naukowej.

Podstawa działalności dydaktycznej katedry w tym okresie były poglądy na taktykę i sztukę operacyjną oraz zasady rozwiązywania wszelkich założeń z tym związanych, wynikające głównie z końcowego etapu drugiej wojny światowej.

Działalność dydaktyczna w owym okresie opierała się na uogólnianiu doświadczeń wojennych Armii Radzieckiej i ludowego Wojska Polskiego z dziedziny zabezpieczenia inżynierskiej walki i operacji, wzbogaconych wynikami rozważań, dociekań oraz kalkulacji ściśle uzależnionych od zaistniałych napięć w sytuacji międzynarodowej oraz od przemian zachodzących w budownictwie Sił Zbrojnych PRL. Drugą cechą charakterystyczną owego okresu była jednolitość studiów słuchaczy wojsk lądowych /według programu o profilu ogólnowojskowym/. Większość słuchaczy z wszystkich rodzajów wojsk i służb rekturowała się z oficerów, posiadających duży staż liniowy i bogate doświadczenie wojenne.

Zasadniczym celem szkoleniowym jaki stawiała sobie w owym czasie kadra dydaktyczna katedry było wpojenie słuchaczom odpowiedniego zasobu wiedzy taktyczno-inżynierskiej, która pozwalałaby im, w oparciu o zdobytą wiedzę i posiadane już doświadczenia, organizować na właściwym poziomie zabezpieczenie inżynierskie we wszystkich rodzajach działań bojowych.

Cel powyższy realizowany był poprzez stosowanie różnych form i sposobów szkolenia.

Jednym z podstawowych sposobów przekazywania wiedzy były wykłady z dziedziny zabezpieczenia inżynierskiego zasadniczych rodzajów działań bojowych. Wykłady powyższe opracowywano pod kątem potrzeb wyszkolenia oficera ogólnowojskowego, który z racji przewidzianych dla tego rodzaju specjalności stanowisk, powinien znać zasady użycia i wykorzystania w walce sił i środków inżynierskich. Zasadą była opracowywanie i wygłaszanie wykładów przez szefa katedry, jego zastępcę oraz najbardziej doświadczonych oficerów wykładowców.

Inną formą szkolenia z przedmiotu taktyki wojsk inżynierskich były zajęcia grupowe, w których słuchacze wyznaczani byli na funkcje przewidziane dla oficerów wojsk inżynierskich. Występując w roli szefa saperów /Szefa Wojsk Inżynierskich/ poznawali specyfikę użycia i możliwości wojsk inżynierskich na poszczególnych szczeblach dowodzenia. Zapoznawali się ze sposobem opracowywania niezbędnej dokumentacji inżynierskiej oraz z formą

składania meldunku propozycji dla dowódcy. Zajęcia grupowe stwarzały warunki wyrabiania umiejętności praktycznego wykorzystywania wiedzy teoretycznej.

Wyższą formą szkolenia słuchaczy były ćwiczenia dowódczo-sztabowe i szkieletowe w terenie z wykorzystaniem technicznych środków łączności. Ćwiczenia dowódczo-sztabowe w terenie były szczególnie doskonałą okazją do wyeksponowania specyfiki zadań inżynierskich. Bowiem wszystkie zadania zabezpieczenia inżynierskiego w sposób nierozzerwalny wiąże się z terenem i jego infrastrukturą. Pobyt słuchaczy na tego rodzaju ćwiczeniach polowych był doskonałą okazją poznania terenu z inżynierskiego punktu widzenia z jego wszystkimi osobliwymi właściwościami, mającymi zasadniczy wpływ na podejmowane decyzje przez ćwiczących dowódców.

Powszechnie stosowaną w owym czasie formą szkolenia było wykorzystywanie w pracy sztabu stołów plastycznych, specjalnie przygotowywanych przez słuchaczy. Doraźnie przygotowany stół plastyczny z odtworzoną sytuacją terenową i taktyczno-operacyjną pozwalał w sposób wysoce pogładowy na precyzyjne stawianie zadań oraz organizację współdziałania.

W celu utrwalenia i rozwinięcia przez słuchaczy nabytej wiedzy teoretycznej stosowano szeroko prowadzenie zajęć repetycyjnych i seminaryjnych. W drodze zainicjowanej dyskusji kadra dydaktyczno-naukowa katedry miała okazję przekonać się w jakim stopniu i zakresie wiedza przez nią przekazana została opanowana przez słuchaczy. Zajęcia te były również okazją do wzbogacenia treści rozważanej problematyki o doświadczenia i przykłady kadry wykładowczej zdobyte w czasie wojny.

W procesie szkolenia szeroko wykorzystywano gabinety metodyczne poszczególnych katedr. Na podkreślenie zasługuje fakt, że gabinet metodyczny Katedry Taktyki Wojsk Inżynierskich należał zawsze do wyróżnianych, ze względu na swe wyposażenie w niezbędne materiały szkoleniowe oraz doskonały wystrój plastyczny. Gabinet metodyczny był głównie wykorzystywany do prowadzenia zajęć z TWInż. konsultacji oraz do samodzielnej pracy słuchaczy w czasie nauki własnej. Ciągła modernizacja wystroju gabinetu prowadzona była wysiłkiem całej kadry dydaktyczno-naukowej katedry. Natomiast bieżącą opiekę nad gabinetem metodycznym sprawował kierownik gabinetu.

Mówiąc o głównych kierunkach pracy dydaktycznej katedry w początkowym okresie jej egzystencji należy uznać ten fakt za okazję do podkreślenia roli oficerów - pracowników dydaktyczno-naukowych katedry, którzy jako jedni z pierwszych byli ideowymi twórcami nowoczesnych form szkolenia kadry dowódczej Wojska Polskiego w zakresie zabezpieczenia inżynieryjnego działań bojowych wojsk.

Duże zasługi w tym zakresie posiadają oficerowie Armii Radzieckiej w osobach: gen. bryg. Wiaczesława Sowińskiego, płk Andrzeja Wysłoucha, ppłk inż. Wasyla Markiewicza, mjr dypl. Edwarda Zmaczyńskiego.

Równolegle, w tym samym okresie, na zaszczytne miano twórców idei szkolenia inżynieryjnego w akademii zasługują tacy oficerowie jak płk dypl. Leon Tyszyński, ppłk Włodzimierz Kowalski, mjr dypl. Paweł Gliński, kpt. Tadeusz Procak, kpt. dypl. Władysław Kural, kpt. inż. Marian Koziarski, kpt. inż. Jerzy Szymczak, por. inż. Antoni Czekatowski, por. inż. Wacław Izydorek.

Drugi okres rozwoju Katedry Taktyki Wojsk Inżynieryjnych trwał od 1956 do 1964r. W wyniku pomyślnej realizacji 6-letniego planu uprzemysłowienia kraju nastąpiło przewartościowanie uzbrojenia LWP. Okres ten charakteryzował się tym, iż nastąpiło szersze wprowadzenie mechanizacji i upancernienie Sił Zbrojnych, co spowodowało konieczność kształcenia różnorodnych specjalistów. Ten doniosły fakt spowodował zmianę programów studiów w ASG. Podział studiów w akademii na kierunki, ogólnowojskowy, pancerny, artylerii, obrony przeciwlotniczej i kwatermistrzowski - spowodował w katedrze konieczność specjalizowania się poszczególnych wykładowców w prowadzaniu zajęć o tematyce ściśle związanej z zabezpieczeniem inżynieryjnym określonych rodzajów wojsk i służb. Tego rodzaju sytuacja spowodowała potrzebę opracowywania specjalnych wykładów, traktujących o sposobach zabezpieczenia inżynieryjnego danego rodzaju wojsk. Również w prowadzonych ćwiczeniach obowiązywała zasada tego samego rodzaju. Okres ten charakteryzował się również tym, iż zapoczątkował erę możliwości zastosowania na polu walki broni masowego rażenia. Stosownie do wprowadzonych zmian, zarówno natury taktyczno-operacyjnej jak i organizacyjnej, stopniowo uległ przemianom i odpowiednim dostosowaniem do potrzeb pola walki program nauczania słuchaczy z taktyki wojsk inżynieryjnych.

Szczególne znaczenie nabrał problem wypracowania optymalnych form i sposobów ochrony ludzi i sprzętu przed uderzeniami bronią jądrową. Konieczność odpowiedniego rozśrodkowania sił i środków walki była bezpośrednią przyczyną zarysowujących się zmian w planowaniu i organizacji struktury obrony oraz jej inżynierskiej rozbudowy. Uogólnienia prowadzonych w tym zakresie badań, kadra stopniowo wprowadzała do programów szkoleniowych, dając swój realny wkład w dzieło podnoszenia gotowości bojowej wojsk.

Trzeci okres rozwoju katedry taktyki wojsk inżynierskich, /1965-73/ charakteryzował się wdrożeniem podobnie jak i w całej uczelni kolejnej koncepcji studiów, wynikającej z zasadniczych zmian w zakresie systemów dowodzenia oraz dalszego doskonalenia uzbrojenia i wyposażenia wojsk. Przemiany te w katedrze dokonywały się pod kierownictwem szefa katedry płk dr St. Soroki.

W okresie tym wprowadzone zostały formy podyplomowego kształcenia wyższej kadry dowódczej oraz szkolenie specjalistów w najnowszych dziedzinach wiedzy wojskowej.

Rok 1969 w historii Katedry Taktyki Wojsk Inżynierskich można uznać za szczególny, ponieważ wiąże się z datą utworzenia trzyletniego stacjonarnego Kursu Wojsk Inżynierskich. Fakt powyższy nałożył na cały kolektyw dydaktyczno-naukowy katedry szczególny obowiązek i odpowiedzialność za wysoki poziom przygotowania oficerów wojsk inżynierskich do pełnienia obowiązków na stanowiskach dowódczych i sztabowych w jednostkach liniowych WP. Od tego momentu praca dydaktyczno-wychowawcza katedry prowadzona jest niejako dwoma nurtami; pierwszy - słuchaczy na kursach wojsk inżynierskich, drugi - na innych kursach stacjonarnych i podyplomowych wszystkich rodzajów wojsk i służb. W tej sytuacji w każdym roku szkolnym katedra koryguje programy szkolenia, dostosowując je do potrzeb określonych grup szkoleniowych.

Lata 1974-1977 to niejako IV okres rozwoju katedry. Charakteryzuje się on dalszym dynamicznym rozwojem i doskonaleniem wypracowanych przez katedrę form i metod nauczania. Przy czym główny nacisk działalności dydaktycznej katedry skierowany jest na ścisłe łączenie przekazywanej słuchaczom wiedzy teoretycznej z praktyką. A więc na wdrażeniu słuchaczom takich nawyków które lepiej i wszechstronniejszym przygotowują ich do pracy na stanowiskach służbowych w jednostkach liniowych wojsk inżynierskich i sztabach ogólnowojskowych. Duże znaczenie przywiązuje

Katedra do tego aby słuchacze lepiej poznali technikę pracy sztabowej posiadli umiejętność zwięzłego i precyzyjnego formułowania wniosków, meldunków i rozkazów, dysponowali wiedzą pozwalającą na opracowywanie różnego rodzaju ćwiczeń. Obok wdrażania czysto fachowych umiejętności zwraca się również szczególną uwagę na doskonalenie intelektu słuchaczy w zakresie polityczno-kulturalnego wychowania.

2. Działalność dydaktyczna Katedry Taktyki Wojsk Inżynieryjnych
a. Zakres obowiązków nauczycieli akademickich Katedry Taktyki Wojsk Inżynieryjnych.

Pracą dydaktyczną Katedry Taktyki Wojsk Inżynieryjnych kieruje szef katedry, który jako samodzielny pracownik naukowy, określa cele, formy i zakres wiedzy, którą powinien posiadać absolwent Akademii Sztabu Generalnego WP w zakresie zabezpieczenia inżynieryjnego walki i operacji.

Przygotowywany corocznie przez katedrę program szkolenia uwzględnia wytyczne do szkolenia bojowego wojsk Ministra Obrony Narodowej, Szefa Wojsk Inżynieryjnych oraz Komendanta ASG i jego zastępców.

Bezpośrednimi pomocnikami szefa katedry do spraw naukowych i szkolenia oraz wychowania i dyscypliny są zastępca szefa Katedry oraz dowódca kursu.

Proces^{em} przygotowania niezbędnych materiałów szkoleniowych na poszczególne lata studiów kierują w odpowiednich zespołach nauczycieli akademickich kierownicy zespołów, odpowiedzialni za problematykę zabezpieczenia inżynieryjnego na szczeblu pułku, dywizji i armii /Frontu/. Podstawowym ich obowiązkiem jest dbałość o stronę merytoryczną materiałów szkoleniowych oraz dopilnowanie dotrzymywania terminów opracowywania materiałów. Kierują oni również zespołami powołanymi do omówienia wszystkich nowo opracowanych skryptów, wykładów i ćwiczeń. Ponadto do nich należy ściśle przestrzeganie terminów zajętych w rozkładach zajęć.

Kolejnymi osobami funkcyjnymi w zespole katedry są kierownicy taktyczni grup szkoleniowych pierwszego, drugiego i trzeciego kursu wojsk inżynieryjnych. Kierownicy taktyczni grup szkoleniowych są bezpośrednimi przełożonymi słuchaczy i prowadzą wszystkie zajęcia z taktyki wojsk inżynieryjnych w swojej grupie.

Odpowiadają oni przed szefem katedry za stan wyszkolenia słuchaczy oraz za ich dyscyplinę i wychowanie. Oprócz wymienionych osób funkcyjnych w Katedrze znajduje się jeszcze zespół wykładowców prowadzących zajęcia na wszystkich innych kursach i wydziałach akademii. Wraz z tym zespołem wykładowców w procesie dydaktycznym katedry uczestniczą oficerowie stacjonarnego kursu doktoranckiego.

Słuchacze kursu wojsk inżynieryjnych rekrutują się z oficerów ze stanowisk liniowych i sztabowych posiadających minimum dwuletni staż służby na stanowisku dowódcy kompanii. Zazwyczaj są to oficerowie zaliczani do tak zwanego przyspieszonego funduszu rozwoju kadr WP. Przed zaliczeniem ich w poczet kandydatów na studia do ASG, przechodzą oni egzaminy selekcyjne w macierzystych Okręgach Wojskowych i po ich pomyślnym zaliczeniu kierowani są na kurs przygotowawczy, organizowany przy Akademię Sztabu Generalnego. Nauka kandydatów na kursie przygotowawczym trwa około dwóch miesięcy i kończy się egzaminem konkursowym. Najlepiej przygotowani i najbardziej zdolni, a także wyróżniający się należytą dyscypliną wojskową oraz skryształizowanym marksistowsko-leninowskim światopoglądem stają się słuchaczami pierwszego kursu wojsk inżynieryjnych. Przeciętnie stan liczbowy grupy na pierwszym roku wynosi 10-13 słuchaczy.

b. Podstawy teoretyczne studiów w ASG WP na kursie Wojsk Inżynieryjnych.

Zgodnie z postanowieniami statutu Akademii Sztabu Generalnego WP, do zadań akademii jako wyższej uczelni należy przygotowanie oficerów rodzajów sił zbrojnych, wojsk i służb do sprawowania funkcji dowódczych i sztabowych w oddziałach i związkach taktycznych oraz funkcji pomocniczych w ogniach dowodzenia operacyjnego. Równoległe z przekazywaniem słuchaczom wiedzy zawodowej prowadzona jest działalność wychowawcza, która zmierza do ukształtowania osobowości studiujących w uczelni oficerów nie tylko według modelu dowódcy i oficera sztabu ale również jako działaczy społeczno-politycznych w szerokim tego słowa znaczeniu. Przesłanki powyższe warunkują ogólne cele studiów w ASG, które obejmują: kształtowanie postawy ideowo-moralnej; przekazywanie wiedzy wojskowej i społeczno-politycznej; rozwijanie i doskonalenie intelektu; kształtowanie umiejętności dowódczo-sztabowych; kształtowanie cech charakteru dowódcy i oficera sztabu.

Studia na trzyletnim stacjonarnym kursie wojsk inżynieryjnych ASG WP przygotowują oficerów do sprawowania funkcji dowódczych i sztabowych od stanowiska szefa sztabu batalionu saperów do dowódcy oddziału wojsk inżynieryjnych lub szefa saperów związku taktycznego. Ponieważ sprawdzianem kwalifikacji zawodowych oficera jest pole walki tym samym staje się oczywisty fakt, że studia w ASG przygotowują słuchacza do dowodzenia oddziałami i pododdziałami inżynieryjnymi oraz do organizowania zabezpieczenia inżynieryjnego walki i operacji. W procesie szkolenia słuchaczy przekazywana jest im również odpowiednia wiedza jak również kształtowane są umiejętności w zakresie rozwiązywania problemów okresu pokojowego w dziedzinie dowodzenia, szkolenia i wychowania zwłaszcza z punktu widzenia osiągania przez wojska i sztaby wysokiej gotowości bojowej. Z powyższego wynika, że w procesie studiów przekazywana jest tylko wiedza o charakterze teoretycznym, ale również i w wysokim stopniu praktycznym. Założeniem studiów w ASG jest również takie przygotowanie słuchaczy, aby bez konieczności dodatkowego kształcenia mogli z powodzeniem sprawować kolejne funkcje na szczeblach taktycznych i taktyczno-operacyjnych. W odniesieniu do kursu wojsk inżynieryjnych chodzi o takie przygotowanie absolwentów aby mogli w przyszłości sprawować odpowiedzialne funkcje również na stanowiskach szefów saperów ZT /Szefów Wojsk Inżynieryjnych ZO/. Na kursie wojsk inżynieryjnych działalność dydaktyczna prowadzona jest nierozdzielnie z pracą wychowawczą. Chodzi o to, aby słuchacze byli przygotowani wszechstronnie, nie tylko jako wysokiej klasy specjaliści, lecz również by ich osobowość ukształtowana była według określonego modelu dowódcy i oficera sztabu oraz działacza społeczno-politycznego.

o. Cele nauczania z przedmiotu Taktyki Wojsk Inżynieryjnych na kursach wojsk lądowych ASG WP.

W ramach jednego z ogólnych celów, dotyczącego przekazywania wiedzy wojskowej studiującym w akademii słuchaczom Katedra Taktyki Wojsk Inżynieryjnych wyznacza sobie cele nauczania z reprezentowanego przez siebie przedmiotu.

Przy formułowaniu celów nauczania z przedmiotu "Taktyka Wojsk Inżynieryjnych" Katedra bierze między innymi pod uwagę takie przesłanki jak: rok studiów i przynależność do określonej grupy specjalności wojskowej; uwzględnia i koreluje cele

nauczania ~~były~~ tak ~~skonstruowane~~, aby dawały możliwość narastania wiedzy u słuchaczy w miarę upływu czasu studiów. Jednocześnie zróżnicowana ilość godzin jaką program przewiduje na nauczanie powoduje, że zakres opanowania wiedzy przez słuchaczy uściśla się w ten sposób, iż ustala się z góry jaką część materiału szkoleniowego powinien słuchacz znać, jaką umieć i wreszcie z jaką częścią winien się tylko zapoznać.

Załączone przykładowe cele szkolenia ujęte w formie tabeli dotyczą zakresu wiedzy fachowej jaką powinien posiadać absolwent Akademii Sztabu Generalnego z przedmiotu "Taktyka Wojsk Inżynierskich".

Obok celów nauczania Katedra również wyznacza sobie cele o charakterze polityczno-wychowawczym, które realizuje w podobny sposób jak w innych katedrach ASG.

d. Metody i formy nauczania

W procesie studiów w ASG stosowane są różnorodne metody oraz formy nauczania słuchaczy. Obydwa te pojęcia, chociaż dotyczą tego samego przedziału metodycznej strony procesu nauczania, zawierają jednak specyficzną treść merytoryczną, gdyż charakteryzują różne aspekty praktycznej działalności dydaktycznej. Pracownicy dydaktyczno-naukowi katedry rozpatrując pojęcie metod nauczania wypracowują odpowiedź na pytanie "jak uczyć", to znaczy w jaki sposób należy przekazywać słuchaczom wiedzę wojskową aby umożliwić im jej opanowanie oraz zapewnić kształtowanie odpowiednich umiejętności i nawyków. Natomiast przez formy nauczania należy rozumieć warunki procesu dydaktycznego, w ramach których urzeczywistniane są metody nauczania. Formy nauczania stanowią więc zewnętrzną formalną stronę nauczania, na którą składa się wiele współczynników o charakterze organizacyjnym, czasowym i przestrzennym.

Wśród form nauczania uwzględnianych w procesie studiów słuchaczy stosowane są formy proste i złożone. Do pierwszej grupy /form prostych/ zalicza się wszystkie przedsięwzięcia o charakterze audytoryjnym /wykłady, seminaria, konserwatoria itp./ oraz zajęcia praktyczne, które mogą być prowadzone zarówno w audytoriach, jak i w terenie.

W ramach form złożonych słuchacze kursu wojsk inżynierskich biorą udział w różnego rodzaju ćwiczeniach taktyczno-opera-

cyjnych i inżynierskich. Biorą udział w ćwiczeniach grupowych, dowódczo-sztabowych oraz szkieletowych. Przewidziany jest również udział słuchaczy w ćwiczeniach z wojskami. Szczególnym rodzajem złożonych form nauczania z jakich korzysta katedra są również takie przedsięwzięcia o charakterze kompleksowym, jak podróże polowe, obozy zimowe i letnie oraz praktyka słuchaczy w pododdziałach, oddziałach i ZT wojsk inżynierskich.

Odrębną grupę form organizacyjnych stanowią: praca samodzielna /w okresie nauki własnej/, prace indywidualne /kursowe/ oraz praca dyplomowa, gdyż w istocie rzeczy są to zarówno formy nauczania jak i uczenia się - to jest samodzielne studiowanie. Sprawdzenie stopnia opanowania wiedzy i umiejętności przez słuchaczy realizuje się w ramach następujących form: zaliczenia przedmiotu /ćwiczenia/ kolokwium, ćwiczenia egzaminacyjne, egzamin oraz obronę pracy dyplomowej. Ponadto poziom opanowanej wiedzy lub przyswojonych umiejętności sprawdza się na podstawie prac "domowych" oraz opracowań indywidualnych słuchaczy.

Obok wymienionych powyżej zasadniczych form i metod nauczania słuchaczy kursu wojsk inżynierskich - katedra w swej pracy dydaktycznej wykorzystuje jeszcze takie metody i środki oddziaływania naukowego jak: kierowanie pracą zainteresowań twórczych w Kole Naukowym słuchaczy kursu wojsk inżynierskich, stosownie indywidualnych form szkolenia w stosunku do słuchaczy uzdolnionych, popularyzację współzawodnictwa i przodownictwa w nauce.

W celu jak najlepszej realizacji podstawowego zadania całej kadry dydaktyczno-naukowej katedry - to jest przekazanie maksimum wiedzy słuchaczom akademii - cały kolektyw wykładowczy katedry Taktyki Wojsk Inżynierskich nieustannie podnosi na wyższy poziom swoją wiedzę i kwalifikacje. Temu celowi służą takie zamierzenia jak: pisanie prac doktorskich i habilitacyjnych, studia na Wydziale Pedagogiczno-Politycznym WAP ; studia na Wieczorowym Uniwersytecie Marksizmu-Leninizmu, studia na kursie doktoranckim ASG oraz odbywanie praktyk i staży liniowych w ZT wojsk inżynierskich. Ponadto oficerowie katedry uczestniczą w kursach metodycznych oraz sympozjach naukowych. Prowadzona jest również szeroka współpraca i wymiana doświadczeń z wyższymi uczelniami wojskowymi w kraju i za granicą oraz utrzymywane są ścisłe kontakty z szefostwami i dowództwami wojsk inżynierskich.

e. Analiza czasu i programów zakresowych

Katedra Taktyki Wojsk Inżynieryjnych w każdym roku szkolnym otrzymuje do dyspozycji określoną ilość godzin, przeznaczoną na naukę przedmiotu "Taktyka Wojsk Inżynieryjnych", na poszczególnych rocznikach i grupach szkoleniowych akademii.

Średnia ilość godzin, jaka przypadła na poszczególne grupy szkoleniowe w latach 1970-1976, była następująca: - dane zawiera niżej zamieszczona tabela.

Rodzaj grupy szkoleniowej	Grupy szkoleniowe						
	Inż.	Ogól.	WRi Art.	OPL	Kwat.	Łącz.	WChem.
Rok nauki							
I Rok nauki	242	26	17	17	19	18	19
II Rok nauki	253	27	23	20	18	18	19
III Rok nauki	212	20	17	17	17	17	17

Z posiadanej przez Katedrę ilości godzin przeznacza się odpowiedni limit na poszczególne rodzaje form i metod szkolenia. W niżej podanej tabeli zawarto średnią ilość godzin jaką katedra przeznacza na odpowiednie rodzaje form i metod szkolenia na poszczególnych latach nauki i w grupach szkolenia. Dane zawarte w tabeli dotyczą lat 1970-76.

Pozostałe dwie tabele w formie zestawień obrazują faktyczną ilość godzin w poszczególnych latach.

ŚREDNIA ILOŚĆ GODZIN Z TWInż. NA KURSACH WOJSK LĄDOWYCH ASG WP ZA LATA 1970-1976

G r u p y s z k o l e n i o w e

Stosowane formy i metody nauczania	Inż.			Ogólnowoj.			WRiArt.			OPL			Kwat.			Łącz.			WChem.		
	I	II	III	I	II	III	I	II	III	I	II	III	I	II	III	I	II	III	I	II	III
Wykłady	20,5	11,5	16,0	9,6	7,5	5,0	8,33	6,66	4,8	8,33	7,33	4,83	8,83	6,66	4,83	8,33	6,66	4,2	8,83	6,66	4,2
Seminarja	15,3	17,0	10,8	-	0,66	-	-	-	-	-	0,66	-	-	0,66	-	-	0,66	-	-	-	0,66
Repetycje	3,33	3,0	4,4	-	0,66	-	-	-	-	-	0,66	-	-	-	-	-	0,66	-	-	-	0,66
Zaj.prakt. pokazy	7,33	0,66	5,6 ^x	2 ^x	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Zaj.grup.	68,8	106,1	66,0	138	17,5	15,0	8,83	15,3	12,3	8,66	14,5	12,66	10,66	10,66	13,0	10,5	19,16	13,2	10,3	11,6	13
Ćwicz.kont.	7,0	11,6	4,0	-	-	-	-	e	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ćwicz.dow. sztab.	91,0	73,3	74,0	0,66	0,5	-	-	-	-	0,16	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ćwicz.szkieł.	29,6	29,6	32,0	-	0,16	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

x/ dotyczy zajęć pokazowych

Zestawienie ilości godzin z przedmiotów "Taktyka Wojsk Inżynieryjnych" na kursach wojsk lądowych ASG w latach 1970-76

Stosowane formy i metody nauczania z przedmiotu "Taktyka Wojsk Inżynieryjnych"	G R U P Y																				
	Wojsk Inżynieryjnych						Ogólnowojskowe						Wojsk Rakietowych i Artylerii								
	W ROKU SZKOL.																				
	1970/ 71	1971/ 72	1972/ 73	1973/ 74	1974/ 75	1975/ 76	1976/ 77	1970/ 71	1971/ 72	1972/ 73	1973/ 74	1974/ 75	1975/ 76	1976/ 77	1970/ 71	1971/ 72	1972/ 73	1973/ 74	1974/ 75	1975/ 76	1976/ 77
	I ROK STUDIÓW																				
Wykłady	22	27	30	24	10	10		10	11	13	8	8	8		9	10	10	7	7	7	
Seminaria	14	8	16	26	14	14		-	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-	
Repetycje	4	8	-	-	4	4		-	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-	
Zaj. praktyczne /pokaz ^{x/}	5	11	6	10	6	6		-	6 ^x	6 ^x	-	-	-		-	-	-	-	-	-	
Zaj. grupowe	60	77	83	73	60	60		13	17	17	12	12	12		11	10	10	8	7	7	
Ćwicz. kontrolne	12	4	6	-	10	10		-	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-	
Ćwicz. dowódczo-sztabowe	102	126	84	102	66	66		4	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-	
Ćwicz. szkieletowe	30	40	30	30	24	24		-	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-	
Ilość godz. z TWInż. na I roku studiów	245	301	255	265	194	194		27	34	36	20	20	20		20	20	20	15	14	14	
	II ROK STUDIÓW																				
Wykłady	12	14	16	19	4	4		11	12	12	6	2	2		11	10	10	5	2	2	
Seminaria	18	20	18	28	9	9		-	-	-	-	2	2		3	-	-	-	2	2	
Repetycje	-	-	-	-	9	9		-	-	-	-	2	2		-	-	-	-	2	2	
Zaj. praktyczne	-	-	-	-	2	2		-	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-	
Zaj. grupowe	99	92	161	105	90	90		19	22	22	14	14	14		28	19	19	10	8	8	
Ćwicz. kontrolne	12	6	36	-	8	8		-	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-	
Ćwicz. dowódczo-sztabowe	96	110	30	108	48	48		3	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-	
Ćwicz. szkieletowe	30	40	30	30	24	24		1	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-	
Ilość godz. z TWInż. na II roku studiów	267	282	291	290	194	194		34	34	34	20	20	20		42	29	29	15	14	14	
	III ROK STUDIÓW																				
Wykłady		19	21	20	10	10		8	4	4	6	4	4		8	4	4	5	4	4	
Seminaria		13	11	14	8	8		-	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-	
Repetycje		-	2	-	10	10		-	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-	
Zaj. praktyczne /pokaz ^{x/}		16 ^x	-	12 ^x	-	-		-	-	-	-	-	-		2	-	-	-	-	-	
Zaj. grupowe		74	84	68	52	52		16	18	18	14	12	12		16	14	14	10	10	10	
Ćwicz. kontrolne		6	6	8	-	-		-	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-	
Ćwicz. dowódczo-sztabowe		112	84	78	48	48		-	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-	
Ćwicz. szkieletowe		40	30	30	30	30		-	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-	
Ilość godz. z TWInż. na III roku		280	238	230	158	158		24	22	22	20	16	16		26	18	18	15	14	14	
Ogólna ilość godz. z TWInż. w ciągu trzyletniego okresu studiów	512	863	784	785	546	546		85	90	92	60	56	56		88	67	67	45	42	42	

x/ - dotyczy zajęć pokazowych

S Z K O L E N I O W E

Obrony Przeciwlotniczej

Kwatermistrzowskie

Łączności

Wojsk Chemicznych

SYM

1970/ 71	1971/ 72	1972/ 73	1973/ 74	1974/ 75	1975/ 76	1976/ 77	1970/ 71	1970/ 72	1972/ 73	1973/ 74	1974/ 75	1975/ 76	1976/ 77	1970/ 71	1970/ 72	1972/ 73	1973/ 74	1974/ 75	1975/ 76	1976/ 77	1970/ 71	1971/ 72	1972/ 73	1973/ 74	1974/ 75	1975/ 76	1976/ 77	
9	10	10	7	7	7		10	11	11	7	7	7		9	10	10	7	7	7		10	11	11	7	7	7		
-	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-	
9	11	10	8	7	7		16	13	13	8	7	7		13	14	14	8	7	7		14	13	13	8	7	7		
-	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-	
1	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-	
19	21	20	15	14	14		26	24	24	15	14	14		22	24	24	15	14	14		24	24	24	15	14	14		
11	12	12	5	2	2		11	10	10	5	2	2		11	10	10	5	2	2		11	10	10	5	2	2		
-	-	-	-	2	2		-	-	-	-	2	2		-	-	-	-	2	2		-	-	-	-	2	2		
-	-	-	-	2	2		-	-	-	-	2	2		-	-	-	-	2	2		-	-	-	-	2	2		
-	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-		
15	14	14	10	8	8		11	12	12	10	8	8		11	12	12	10	8	8		17	12	12	10	8	8		
-	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-		
-	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-		
26	26	26	15	14	14		22	22	22	15	14	14		22	22	22	15	14	14		28	22	22	15	14	14		
8	4	4	5	4	4		8	4	4	5	4	4		4	4	5	4	4		4	4	5	4	4				
-	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-		
-	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-		
16	16	14	10	10	10		16	16	16	10	10	10		18	18	10	10	10		18	18	10	10	10				
-	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-		
-	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-		
24	20	18	15	14	14		24	20	20	15	14	14		22	22	15	14	14		22	22	15	14	14				
69	67	64	45	42	42		72	66	66	45	42	42		44	68	68	45	42	42		52	68	68	45	42	42		

Nie było Jesz-
cze III-ego
kursu łącz.

Nie było Jesz-
cze III-ego
kursu w Chem.

f. Wyniki nauczania

Realizacja zadań programowych oraz jakość działalności dydaktyczno-wychowawczej są w dużym stopniu uzależnione od poprawności metod i form szkolenia oraz kontroli wyników nauczania. Kontrola i ocena określają przydatność programu oraz dydaktyczno-wychowawczych metod i form nauczania. Kontrola i ocena z punktu widzenia dydaktycznego ma na celu określenie stopnia przyswojenia przez słuchaczy materiału programowego, wykrycia luk w ich wiadomościach i braków w umiejętnościach oraz ustalenia charakteru i przyczyn popełnionych przez nich błędów. Natomiast podstawowym celem funkcji wychowawczych kontroli i oceny jest maksymalne aktywizowanie słuchaczy do opanowania całego materiału nauczania określonego programu. Katedra Taktyki Wojsk Inżynieryjnych w swej pracy dydaktyczno-wychowawczej posiada duże osiągnięcia. Uzyskiwane przez słuchaczy oceny z każdym rokiem są coraz bardziej wyrównane i wyższe. Fakt ten może świadczyć między innymi o tym, iż proces dydaktyczno-wychowawczy, jaki prowadzony jest przez Katedrę został właściwie ukierunkowany i stoi na dobrym poziomie.

O dobrych wynikach nauczania przez katedrę świadczyć mogą nie tylko uzyskiwane przez słuchaczy oceny, ale również wysoka pozycja słuchaczy i całego kolektynu nauczycieli akademickich katedry w ramach akcji przodownictwa i współzawodnictwa w ASG, **co ilustruje tabela na str. 40.**

g. Współpraca katedry z instytucjami wojskowymi oraz jednostkami wojsk inżynieryjnych.

Od szeregu lat Katedra Taktyki Wojsk Inżynieryjnych z powodzeniem realizuje owocną współpracę z wyższymi uczelniami wojskowymi w kraju i za granicą oraz z Szefostwami Wojsk Inżynieryjnych Okręgów. Równoległe z tą współpracą utrzymywany jest przez katedrę ścisły kontakt ze wszystkimi związkami taktycznymi wojsk inżynieryjnych WP.

Problematyka, będąca przedmiotem współpracy dostosowana jest do charakteru uczelni /instytucji/ oraz specyfiki zainteresowań współpracujących partnerów.

Główne problemy jakie Katedra Taktyki Wojsk Inżynieryjnych rozwiązuje w ramach powyższej współpracy są następujące:

Zestawienie ilości godzin z przedmiotu "Taktyka Wojsk Inżynieryjnych na kursie wojsk inżynieryjnych ASG w latach 1970-1976

Globalna ilość godzin z TWInż. przeprowadzonych w ciągu trzech lat studiów				Zestawienie ilości godzin oraz procentowego udziału stosowanych metod i form nauczania														
Liczba absolwentów kursu Taktyki Inżynieryjnych w latach 1969-1978	Ilość godzin szkoleniowych na TWInż.				Stosowane metody i formy nauczania													
	I kurs	II kurs	III kurs	Ogółem po trzech latach nauki	I Rok nauki								II Rok nauki					
					Wykłady	Seminaria	Repe-tycje	Zaj. prak. / pokaz	Zajęcia grupowe	Ćwiczenia kontrolne	Ćwicz. dow. - sztab.	Ćwicz. szkielet.	Wykłady	Seminarium	Repe-tycje	Zaj. prak. / pokaz	Zajęcia grupowe	Ćwiczenia
Promocja 1969/70-1971/72	240	267	280	787	22	8	5	5,6 ^M	64	4	96	30	12	18	-	-	99	12
					9,16	3,33	2,08	2,08 ^M 2,5 ^M	26,66	1,66	40	12,5	4,49	6,74	-	-	37	4,4
Promocja 1970/71-1972/73	249	282	238	769	22	14	4	5	60	12	102	30	14	20	-	-	92	6
					8,83	5,62	1,6	2,0	24,09	4,81	40,96	12,04	4,96	7,09	-	-	32,62	2,1
Promocja 1971/72-1973/74	301	291	230	822	27	8	8	11	77	4	126	40	16	18	-	-	161	3
					8,97	2,65	2,65	3,65	25,58	1,32	41,86	13,28	5,49	6,18	-	-	55,32	12,1
Promocja 1972/73-1974/75	255	290	158	703	30	16	-	6	83	6	84	30	19	28	-	-	105	-
					11,76	6,27	-	2,35	32,54	2,35	32,94	11,76	6,55	9,65	-	-	36,2	-
Promocja 1973/74-1975/76	265	194	158	617	24	26	-	10	73	-	102	30	4	9	9	2	90	8
					9,05	9,81	-	3,77	27,54	-	38,4	11,32	2,06	4,63	4,63	1,03	46,39	4,1
Promocja 1974/75-1976/77	194	194			10	14	4	6	60	10	66	24	4	9	9	2	90	8
					5,15	1,22	2,06	3,09	30,92	5,15	34,02	12,37	2,06	4,63	4,63	1,03	46,39	4,1
Promocja 1975/76-1977/78	194				10	14	4	6	60	10	66	24						
					5,15	1,22	2,06	3,09	30,92	5,15	34,02	12,37						

UWAGA: w liczniku - ilość godzin /górną część rubryki/
w mianowniku - procent /dolną część rubryki/

- Wojskowa Akademia Techniczna - Wydział Inżynierii Wojskowej

Współpraca Katedry Taktyki Wojsk Inżynieryjnych z Wydziałem Inżynierii Wojskowej WAT polega na: szkoleniu słuchaczy II kursu wojsk inżynieryjnych ASG na wydziale inżynierii w zakresie naukowej organizacji wykonawstwa prac; wymiana doświadczeń odnośnie wykorzystania elektronicznej techniki obliczeniowej dla potrzeb rozwiązywania problemów natury taktyczno-inżynieryjnych; wzajemnej wymianie wykładowców dla przeprowadzenia specjalistycznych zajęć; szkoleniu słuchaczy Wydziału Inżynierii Wojskowej WAT w ramach ćwiczeń szkieletowych ASG oraz ćwiczeń katedralnych organizowanych dla III Kursów Wojsk Inżynieryjnych, w zakresie praktycznego rozwiązywania problemów związanych z inżynieryjnym zabezpieczeniem walki i operacji.

- Wyższa Szkoła Oficerska Wojsk Inżynieryjnych

Współpraca Katedry Taktyki Wojsk Inżynieryjnych z Wyższą Szkołą Oficerską polega na: wymianie doświadczeń dydaktyczno-szkoleniowych i wychowawczych; uzgodnieniu treści i zakresu programów nauczania; wymianie pozycji wydawniczych; wygłaszaniu wykładów, prelekcji oraz udziału w organizowanych przez obie strony sympozjach naukowych; szkoleniu w WSOWInż. słuchaczy zakwalifikowanych na I kurs wojsk inżynieryjnych ASG w zakresie danych taktyczno-technicznych najnowszego sprzętu i uzbrojenia wojsk inżynieryjnych; szkoleniu kadry wykładowczej WSOWInż. w ASG na stacjonarnym kursie doktoranckim przy Katedrze TWInż. ASG.

- Wyższa Szkoła Marynarki Wojennej

Współpraca Katedry Taktyki Wojsk Inżynieryjnych z Wyższą Szkołą Marynarki Wojennej koncentruje się głównie na wymianie poglądów dotyczących organizacji zabezpieczenia inżynieryjnego obrony wybrzeża morskiego oraz kombinowanych operacji desantowo-morskich.

- Szefostwa Wojsk Inżynieryjnych Okręgów Wojskowych

Współpraca Katedry Taktyki Wojsk Inżynieryjnych z szefostwami Wojsk Inżynieryjnych Okręgów Wojskowych obejmuje: wzajemne konsultowanie się przy opracowywaniu wzorów dokumentów bojowych zabezpieczenia inżynieryjnego; ustalanie tematyki prac dyplomowych i ich konsultantów; wygłaszanie informacji przez pracowników szefostwa dla oficerów katedry o aktualnych problemach

szkolenia wojsk oraz sposobach zabezpieczenia inżynieryjnego przeprowadzonych w okręgu ćwiczeń; organizację uroczystości obchodów "Dnia Saperów"; organizacja pokazów najnowszej techniki, materiałów i uzbrojenia wojsk inżynieryjnych dla słuchaczy pierwszych kursów ASG; udział wykładowców katedry w ćwiczeniach organizowanych przez poszczególne okręgi w charakterze ćwiczących lub rozjemców, **ponadto udostępniono katedrze wniosków z ćwiczeń.**

Jednostki Liniowe Wojsk Inżynieryjnych

Współpraca i współdziałanie Katedry Taktyki Wojsk Inżynieryjnych z jednostkami liniowymi wojsk inżynieryjnych polega przede wszystkim na: konfrontowaniu wypracowywanych w katedrze założeń teoretycznych z praktycznym ich wykonawstwem w ćwiczeniach jednostek w terenie; opracowywaniu przez słuchaczy kursu wojsk inżynieryjnych prac indywidualnych i dyplomowych na zapotrzebowanie jednostek; współpracy w prowadzeniu badań naukowych, organizacji pokazów i ćwiczeń oraz nowatorskich rozwiązań wykorzystania sprzętu i środków inżynieryjnych; opracowywanych ujednoliconych wzorów dokumentacji bojowej na potrzeby jednostek wojsk inżynieryjnych.

Obok omówionej powyżej współpracy jaka Katedra Taktyki Wojsk Inżynieryjnych prowadzi, przewiduje się w perspektywie rozszerzyć tego rodzaju działalność na uczelnie wojskowe poza granicami kraju.

Należy podkreślić, iż realizacja zamierzenia nawiązania współpracy z uczelniami wojskowymi armii sojuszników rozwija się pomyślnie, ponieważ od kilkunastu lat istnieje już faktyczna współpraca katedry TWInż. z "bliźniaczymi" katedrami uczelni wojskowych w Związku Radzieckim i w Niemieckiej Republice Demokratycznej. Przewiduje się natomiast dodatkowo nawiązać kontakt z katedrami Taktyki Wojsk Inżynieryjnych akademii wojskowych pozostałych państw członków Układu Warszawskiego. Współpraca ta dotyczyłaby głównie takich uczelni jak: Akademii Wojskowej Czechosłowackiej Armii Ludowej im. A. Zapotockiego w Brnie i Akademii Wojskowej Węgierskiej Armii Ludowej im. M. Zriiego w Budapeszcie.

Przewidywane kierunki współpracy obejmowałyby: Wymianę doświadczeń naukowo-dydaktycznych i stażystów; współpracę w rozwijaniu problemów inżynieryjnych, natury taktyczno-operacyjnej i technologiczno-wykonawczej; wymianę pozycji wydawniczych

**Szef Katedry płk doc. dr Tadeusz PROCAK wyróżnia
przodujących słuchaczy kursów wojsk inżynieryjnych
dyplomami uznania /1975r/.**

/filmowych/, uczestnictwo w konferencjach i sympoziach naukowych, wymianę doświadczeń w zakresie stosowania środków technicznych w procesie dowodzenia i kierowania wojskami inżynieryjnymi; współpracę w zakresie optymalnego wykorzystania aktualnie posiadanych na uzbrojeniu inżynieryjnych środków walki.

VI. DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWO-BADAWCZA

Zgodnie z artykułem drugim dekretu Rady Ministrów z dnia 22 października 1947r. zadaniem Akademii Sztabu Generalnego jest prowadzenie pracy naukowej oraz kształcenie dowódców na stanowiska wymagające wyższych studiów wojskowych.

Wyżej przytoczony artykuł dekretu Rady Ministrów w sposób jednoznaczny określa cele jakie zostały postawione przed powołaną do życia Akademię Sztabu Generalnego, a tym samym i przed jej komórkami organizacyjnymi. Dekret określił jednoznacznie potrzebę prowadzenia pracy naukowej.

Celem prac naukowo-badawczych, prowadzonych przez Katedrę było rozwiązywanie problemów z zakresu taktyki wojsk inżynieryjnych nurtujących wojska i dla wewnętrznych potrzeb Akademii.

Zgodnie z powyższym w Katedrze Taktyki Wojsk Inżynieryjnych od jej powstania w 1948r., na prowadzenie prac naukowo-badawczych zwracano szczególną uwagę. Prace naukowo-badawcze w Katedrze w latach 1947-77 prowadzone były zgodnie z ogólnymi planami prac naukowo-badawczych opracowywanymi na szczeblu Akademii oraz ogólnymi wytycznymi Sztabu Generalnego i Szefostwa Wojsk Inżynieryjnych MON.

W ramach prac naukowo-badawczych Katedra Taktyki Wojsk Inżynieryjnych opracowała szereg materiałów z zakresu zabezpieczenia inżynieryjnego działań bojowych wojsk na współczesnym polu walki. Materiały te przedstawione były na konferencjach naukowo-teoretycznych organizowanych w ASG i okręgach wojskowych oraz publikowane w czasopiśmie wojskowych, opracowywanych podręcznikach, a także wydawanych zbiorach prac ASG.

W zakresie prac naukowo-badawczych Katedra Taktyki Wojsk Inżynieryjnych w poszczególnych latach szkolnych w okresie 1947-77 zajmowała się następującymi problemami.

OKRES I - lata 1947-1955

Początki pracy naukowo-badawczej były bardzo trudne i skromne. Wynikało to ze szczupłości kadry katedry i jej braku przygotowania i doświadczenia oraz nawyków do pracy naukowo-badawczej, braku odpowiedniego zaplecza naukowego oraz ogromnych potrzeb w zakresie dydaktycznym.

W pierwszych latach działalności kadra katedry bierze udział w opracowaniach naukowo-badawczych. W tym okresie pojawiają się oznaki działalności publicystycznej /ponad 45 artykułów/, głównie na łamach takich czasopism wojskowych, jak "Przegląd Inżynieryjno-Saperski /Inżynieryjny/. "Bellona", "Nasza myśl", "Zbiór Prac Akademii" i innych. Obejmowały one szeroki zakres zagadnień taktyki wojsk inżynieryjnych, w szczególności zaś tematów historyczno-wojskowych. Autorzy dzielili się swoimi spostrzeżeniami i doświadczeniami z lat II wojny światowej. Artykuły te stanowiły bogaty materiał do szkolenia nie tylko słuchaczy ASG, lecz także dla całej kadry oficerskiej wojsk inżynieryjnych^{x/}.

Obok działalności publicystycznej, kadra katedry brała udział w opracowaniu w tym czasie kilku podręczników, stanowiących pomoc dla słuchaczy ASG, a także innych uczelni wojskowych i szefostw wojsk inżynieryjnych. Pierwszymi publikacjami tego typu były podręczniki nt. "Obrona wzmocnionego pułku piechoty" /luty 1951r./ i "Natarcie wzmocnionego pułku piechoty" /lipiec 1951r./^{xx/}.

Ponadto w "Zbiorach Prac Akademii", wydawanych co kwartał, oficerowie katedry zamieszczali opracowania dotyczące zabezpieczenia inżynieryjnego. Natarcia dywizji piechoty, obrony dywizji piechoty, natarcia koprusu piechoty i inne. Zamieszczono również artykuły prezentujące swoją osobiste poglądy na określone zagadnienia taktyczno-inżynieryjne.

W omawianym okresie kadra naukowo-dydaktyczna Katedry uczestniczyła w olbrzymim przedsięwzięciu w ramach uczelni nad przygotowaniem pomocy naukowych - podręczników skryptów itp.

x/ Do najaktywniejszych publicystów tego okresu z katedry TWInż. należeli płk płk W. Sowiński, L. Tyszyński, ppłk W. Markiewicz mjr St. Soroka.

xx/ W skład zespołu autorskiego tych podręczników z katedry wchodził płk W. Sowiński i ppłk W. Markiewicz.

Zespołowi, który opracowywał problematykę zabezpieczenia inżynierijnego działań rodzajów wojsk przewodniczył gen. bryg. W. Sowiński^{X/}.

24.11.1950r. Rada Naukowa ASG zatwierdziła pierwszy opracowany plan pracy naukowo-badawczy. W ramach tego planu Katedra miała do opracowania szereg materiałów związanych z zabezpieczeniem inżynierijnym działań bojowych dywizji, koprusu armijnego i armii ogólnowojskowej w warunkach szczególnych.

W dniach 18-23.11.1953r. odbyła się I Konferencja naukowo-teoretyczna na ogólny temat: "Natarcie DZ w składzie KA na zawczasu przygotowaną obronę nieprzyjaciela.

Referat na I Konferencję ASG - "Zabezpieczenie inżynieryjne natarcia DZ w składzie KA na zawczasu przygotowaną obronę nieprzyjaciela", opracował ppłk inż. Wasyl Markiewicz. Tezy zawarte w referacie zostały przedyskutowane na konferencji a zalecenia zostały wprowadzone do procesu dydaktycznego.

W roku szkolnym 1954/55 do procesu dydaktycznego wprowadzono nową problematykę szkoleniową związaną z prowadzeniem działań bojowych w warunkach użycia broni jądrowej. W związku z tym, prace naukowo-badawcze prowadzone w Katedrze zostały ukierunkowane na problematykę związaną z stosowaniem broni jądrowej na polu walki

W związku z powyższym w katedrze opracowano następujące materiały:

- zabezpieczenie inżynieryjne natarcia i obrony ZT w warunkach użycia broni jądrowej;
- zabezpieczenie inżynieryjne wprowadzenia w wyłom i działania DZ /KZ/ w operacyjnej głębokości nieprzyjaciela;
- zabezpieczenie inżynieryjne wprowadzenia w wyłom KZ /grupy szybkiej armii/.

Prace naukowo-badawcze na powyższe tematy prowadzono w trzech zorganizowanych zespołach. Na kierowników zespołów zostali wyznaczeni: mjr dypl. Paweł Gliński; mjr Tadeusz Procał; kpt. dypl. Marian Koziarski.

W 1955r. nastąpiło znaczne usamodzielnienie Akademii w zakresie opracowywania perspektywicznych planów pracy naukowo-badawczej co w poważnym stopniu wpłynęło na usamodzielnienie Katedr w wyborze tematyki. W tym też czasie przystąpiono do

X/ W skład zespołu wchodził: płk L. Tuszyński, płk A. Wysłouch, ppłk W. Markiewicz, mjr E. Zmaczyński, kpt. T. Procał, mjr K. Dideńko, kpt. W. Kural, kpt. Koziarski, kpt. J. Szymczak, kpt. W. Izdorek.

opracowania podręczników dla słuchaczy. W tym celu w ASG zorganizowano zespoły naukowe. W skład zespołów z Katedry Taktyki Wojsk Inżynieryjnych wchodził następujący pracownicy mjr Tadeusz Procał, kpt. dypl. Władysław Kural, kpt. inż. Antoni Czekatowski, kpt. inż. Wacław Izydorek, którzy do opracowywania podręczników wykonali następujące materiały:

- mjr dypl. Tadeusz Procał - "Zabezpieczenie inżynieryjne natarcia KA z forsowaniem przeszkody wodnej z marszu";
- kpt. dypl. Władysław Kural - "Zabezpieczenie inżynieryjne działań zaczepnych i obronnych armii";
- kpt. inż. Antoni Czekatowski - "Zabezpieczenie inżynieryjne natarcia DZ na zawczasu przygotowaną obronę nieprzyjaciela;
- kpt. inż. Wacław Izydorek - "Zabezpieczenie inżynieryjne obrony dywizji".

W dniach 7-12.12.1955r odbyła się w ASG II Konferencja naukowo-teoretyczna, na którą Katedra opracowała następujący temat: "Zabezpieczenie inżynieryjne natarcia KA na zawczasu przygotowaną obronę nieprzyjaciela w warunkach obustronnego użycia broni atomowej". Referat został opracowany pod kierownictwem szefa katedry płk Andrzeja Wysłoucha, który jednocześnie przedstawił go na forum obrad. W czasie konferencji pracowały komisje z taktyki rodzajów wojsk. Komisji z Taktyki Wojsk Inżynieryjnych przewodniczył Szef Wojsk Inżynieryjnych MON gen. bryg. Włodzimierz Piliński.

Lata 1947-1955 były więc okresem, w którym Katedra pokonując trudności organizacyjne, brak doświadczenia, braki w wyposażeniu bazy naukowo-badawczej i szkoleniowej, w pełni zabezpieczała potrzebę dydaktyczną oraz podjęła i prowadziła prace naukowo-badawcze. Prace katedry stanowiły cenną pomoc w szkoleniu nie tylko słuchaczy uczelni, ale również całej kadry wojsk inżynieryjnych. Opracowywane przez katedrę materiały cechowała dojrzałość myślenia taktyczno-inżynieryjnego, a niekiedy i nowatorstwo wyprzedzające aktualnie obowiązujące zasady.

OKRES II - lata 1956-1964

Zmiany w sztuce wojennej oraz przekształcenia w organizacji uzbrojenia i wyposażenia sił zbrojnych, a w tym i wojsk inżynierskich, spowodowane atomowymi warunkami pola walki, postawiły przed kadrami dydaktyczno-naukowymi Katedry nowe wymagania. Ze względu na wagę problemu przystąpiono do poszukiwań nowych rozwiązań problemów taktyczno-inżynierskich w warunkach użycia broni jądrowej na polu bitwy oraz jej wpływu na zaplecze kraju.

Pracownicy Katedry przystąpili do opracowania szeregu tematów, niezbędnych do szkolenia słuchaczy. Również na tego rodzaju opracowania czekała kadra jednostek wojsk inżynierskich.

Przełom w dalszych pracach naukowo-badawczych oraz ich ukierunkowania na lata 1956-1964 spowodowały wnioski i zalecenia II konferencji naukowej ASG, która się odbyła w dniach 7-11.12. 1955r.

Wyrazem zmian zapoczątkowanych na tej konferencji i odpowiedniego klimatu pracy naukowej był perspektywiczny plan pracy naukowo-badawczej na lata 1956-1960. Był on podstawą pracy zespołów naukowych w całej uczelni w poszczególnych katedrach. W ramach tego planu oficerowie Katedry opracowali szereg materiałów teoretycznych stanowiących całościowe wydawnictwo bądź też część prac zbiorowych. Do nich należały:

- "Zabezpieczenie inżynierskie natarcia DZ z forsowaniem przeszkody wodnej z marszu";
- "Instrukcję forsowania rzek";
- "Zabezpieczenie inżynierskie pz i pcz";
- "Użycie wojsk inżynierskich w operacji zaczepnej armii".

W roku 1957/58 praca naukowo-badawcza skoncentrowana była na dwóch tematach a mianowicie: "Zabezpieczenie inżynierskie obrony ruchowej" i "Zabezpieczenie inżynierskie natarcia DZ /DPanc/ z podstaw wyjściowych położonych w głębi".

Referaty na wyżej wymienione tematy były przedstawione na międzykatedralnej konferencji naukowej i jaka odbyła się 28.05. 1957r zostały opracowane przez zespół oficerów pod kierunkiem szefa Katedry ppłk. dypl. Stanisława Soroki. Wyniki z dyskusji wykorzystano w procesie nauczania słuchaczy.

Kolejny rok szkolny /1958/59/ przyniósł nowe tematy . Cała uczelnia skierowała swoją uwagę na wypracowaniu zasad działania armii podczas odwrotu oraz wprowadzania związków taktycznych do bitwy w toku przegrupowania.

Stąd i katedra skoncentrowała się na wypracowaniu zasad "Zabezpieczenia inżynieryjnego działań odwrotowych armii ogólnowojskowej i związków taktycznych"; "Zabezpieczenia inżynieryjnego wprowadzenia do bitwy ZT w toku przegrupowania armii" oraz na "Wypracowaniu struktury organizacyjnej wojsk inżynieryjnych armii i ogólnowojskowej armii pancernej. Prace te zaabsorbowały wysiłek całego składu osobowego Katedry.

W dniach od 9 do 11 grudnia 1957r w ASG odbyła się III konferencja naukowa, której celem było rozpatrzenie niektórych problemów z zakresu organizacji i prowadzenia podstawowych rodzajów działań we współczesnych warunkach oraz wymiany myśli i ujednoczenie poglądów na podstawowe zagadnienia z tym związane. W skład zespołu ogólnoakademickiego, opracowującego materiały na konferencję, z ramienia katedry wchodził mjr dypl. inż. Marian Koziarski. Materiały przedstawione na III konferencji naukowej zostały opracowane na wysokim poziomie, za co zespół otrzymał nagrodę ^{I stopnia} Ministra Obrony Narodowej w dziedzinie nauk wojskowych.

W październiku 1959r., zgodnie z rozkazem Ministra Obrony Narodowej nr 053 z dnia 29.10.1959r. w ASG podjęto pracę nad tematem związanym z zaopatrywaniem i ewakuacją wojsk drogą powietrzną. Do opracowania tego tematu Komendant powołał zespół w składzie 7 oficerów, przedstawicieli różnych Katedr. Z katedry TWInż. do tego zespołu został wyznaczony kpt. dypl. inż. Jerzy Szymczak.

Prace naukowo-badawcze w roku szkolnym 1959/60 prowadzone były pod kątem przygotowania materiałów na IV konferencję naukową ASG, która odbyła się w dniach 27-29 kwietnia 1960r. Konferencję tą poświęcono problematyce dotyczącej organizacji i prowadzenia odwrotu w warunkach atomowego pola bitwy. Referat na konferencję nt. "Zabezpieczenie inżynieryjne odwrotu wojsk w warunkach atomowego pola bitwy", opracował ppłk dypl. Paweł Gliński.

Równolegle z przygotowaniem konferencji w ASG prowadzono prace związane nad tematem z maskowania operacyjnego. W skład

zespołu opracowującego powyższy temat, wchodzili płk dypl. Stanisław Soroka i ppłk mgr inż. Jerzy Bauman.

Za wysoki poziom opracowania materiałów i dużą praktyczną przydatność zespół ten otrzymał od Ministra Obrony Narodowej nagrodę w dziedzinie sztuki operacyjnej.

Rok szkolny 1961/62 obejmuje przygotowanie V konferencji naukowej. Konferencja ta miała rozważyć zasady działania APanc w operacji zaczepnej. Katedra miała przedstawić możliwości zabezpieczenia inżynieryjnego tych działań, a do opracowania materiałów teoretycznych zostali wyznaczeni następujący wykładowcy: ppłk dypl. Tadeusz Procak; ppłk dypl. Władysław Siemaszkiewicz; mjr dypl. inż. Antoni Czekatowski.

Kolejny rok /1962/63/ w pracy naukowo-badawczej to przygotowanie trzech następujących tematów: "Planowania i organizacja zabezpieczenia desantu morskiego we współdziałaniu z desantem powietrznym"; "Zabezpieczenie inżynieryjne ruchliwości wojsk na współczesnym polu walki" i "Zabezpieczenie inżynieryjne operacji zaczepnej armii na nadmorskim kierunku operacyjnym w celu opanowania wysp i półwyspów".

Do opracowania wymienionych tematów zostali zaangażowani następujący pracownicy dydaktyczno,naukowi katedry: ppłk dypl. Tadeusz Procak; ppłk dypl. Stanisław Soroka; ppłk dypl. Władysław Siemaszkiewicz; mjr dypl. inż. Antoni Czekatowski; mjr dypl. inż. Wacław Izydorek. Opracowane założenia i postulaty sprawdzone zostały na ćwiczeniach dowódczo-sztabowych kadry ASG.

W roku szkolnym 1963/64 prace naukowe Katedry koncentrowały się na badaniach w zakresie: "Zabezpieczenia inżynieryjnego ruchliwości wojsk na współczesnym polu walki" i "Problematyki zabezpieczenia inżynieryjnego w ramach OTK na szczeblu OW województwa i powiatu". Wymienione tematy były opracowywane przez: ppłk dypl. Tadeusza Procka; ppłk dypl. Władysława Kurala; mjr dypl. inż. Wacława Izydorka.

Ponadto w ramach prac naukowo-badawczych ppłk dypl. Karol Dideńko badał możliwości wykorzystania sił i środków inżynieryjnych podczas gaszenia pożarów leśnych. W tym zakresie w jednostkach inżynieryjnych przeprowadzono wiele doświadczeń i ustalono ogólne zasady gaszenia pożarów i przydatność do tego celu środki jakimi te jednostki dysponują.

Do dorobku kadry naukowo-dydaktycznej katedry tego okresu należy zaliczyć konfrontację zasad teoretycznych z praktyką szkoleniową wojsk poprzez ich udział w ćwiczeniach, inspekcjach, dorocznych odprawach szkoleniowych, naradach komitetu operacyjno-taktycznego i komitetu technicznego SWInż. MON oraz badania wybranych zagadnień na bazie jednostek wojsk inżynieryjnych.

W wyniku ożywienia działalności naukowo-badawczej w latach 1956-1965 pracownicy Katedry opublikowali ponad 190 artykułów, skryptów i opracowań metodycznych różnych ćwiczeń. Stanowiły one podstawę procesu dydaktycznego i ASG oraz były szeroko wykorzystywane przez Szefostwa i jednostki wojsk inżynieryjnych jak również inne wyższe uczelnie wojskowe.

W tym też okresie pierwsi oficerowie wojsk inżynieryjnych bronią pomyślnie rozpraw doktorskich z zakresu taktyki wojsk inżynieryjnych. Należą do nich:

1. płk dypl. Stanisław Soroka - /1962r./ temat rozprawy - "Inżynieryjne zabezpieczenie obrony na wybrzeżu morskim".
2. ppłk dypl. Julian Gogol - /1964r./ temat rozprawy - "Możliwości zabezpieczenia inżynieryjnego przeciwdziałań we współczesnej operacji obronnej armii ogólnowojskowej".

Wysiłek kadry dydaktyczno-naukowej katedry w zakresie badań naukowych, zarówno tematów rozwiązywanych samodzielnie jak i w zespołach w omówionym okresie oraz wysoki poziom opracowań, wnikliwość i nowatorski sposób podejścia do rozwiązywanych problemów jak również duża praktyczna przydatność, znalazły uznanie kierownictwa Ministerstwa Obrony Narodowej. Za najbardziej wartościowe opracowania naukowe szereg oficerów katedry otrzymało nagrody i wyróżnienia. Do oficerów tych należą:

1. Mjr dypl.inż. Marian Koziarski - nagroda zespołowa I-go stopnia Ministra Obrony Narodowej /1959r./ - za opracowanie tematu: "Działania zaczepne z rejonów wyjściowych położonych w głębi".
2. płk dypl. Stanisław Soroka, ppłk mgr inż. Jerzy Bauman - nagroda zespołowa I-go stopnia Ministra Obrony Narodowej za opracowanie tematu: "Maskowanie operacyjne".
3. Ppłk dypl. Tadeusz Procał, ppłk dypl. Karol Dideńko, ppłk dypl. Bronisław Woźnica - nagroda Głównego Inspektora Szkolenia /1961r./ - za opracowanie tematu: "Zabezpieczenie inżynieryjne działań OW dywizji zmechanizowanej".

4. Płk dr Stanisław Soroka - wyróżnienie indywidualne Ministra Obrony Narodowej /1962r/ - za rozprawę doktorską napisaną na temat: "Inżynieryjne zabezpieczenie obrony na wybrzeżu morskim.

Drugi okres w historii Katedry stworzył trwałe podstawy i ugruntował nawyki oficerów do pracy naukowej. W tym okresie wypracowano zasady i metody prowadzenia prac badawczych a osiągnięte sukcesy były mocną podstawą dalszej działalności naukowo-badawczej w następnym okresie istnienia katedry.

OKRES III - lata 1965-1973

Na czoło waniejszych kierunków prac naukowo-badawczych tego okresu, prowadzonych przez Katedrę TWInż. wysunęły się problemy kompleksowej obrony w warunkach stosowania broni masowego rażenia, przeciwdziałania skutkom broni masowego rażenia, obrony terytorium kraju, ruchliwości wojsk oraz dowodzenia wojskami inżynieryjnymi na współczesnym polu walki.

W roku szkolnym 1964/65 prace naukowo-badawcze w Katedrze skierowane były przede wszystkim na wypracowanie metod dowodzenia wojskami inżynieryjnymi armii ogólnowojskowej i APanc w warunkach użycia i bez użycia BMR oraz wypracowanie metod pracy szefostwa wojsk inżynieryjnych armii w tych warunkach. Prace naukowo-badawcze na powyższe tematy prowadzili: ppłk dypl. Karol Dideńko; mjr dypl. inż. Jerzy Szymczak, ppłk dypl. inż. Marian Koziarski, mjr dypl. Józef Latkowski.

W roku szkolnym 1965/66 w ASG został zorganizowany zespół do prowadzenia prac naukowo-badawczych z problematyki obrony terytorium kraju. Jednym z pierwszych był temat: "Partyzantka i dywersja oraz walka z nimi". Do pracy w tym zespole z Katedry został wyznaczony ppłk dypl. Władysław Kural. Opracowany materiał wysoko oceniono, a zespół został nagrodzony przez Ministra Obrony Narodowej doroczną nagrodą III stopnia.

W roku szkolnym 1966/68 prace naukowo-badawcze w Katedrze koncentrowały się wokół problemów związanych z ruchliwością wojsk na współczesnym polu walki i terytorialnego systemu kierowania i kontroli ruchu wojsk. W pracach na powyższe tematy uczestniczyli: płk dr Stanisław Soroka, ppłk dypl. Tadeusz Procak, ppłk dypl. Władysław Kural.

Zwiedzanie wystawy obrazującej dorobek Katedry przez Komendę ASG WP podczas sympozjum naukowego w 1975r.

W latach szkolnych 1969/73 prace naukowo-badawcze w Katedrze obejmowały opracowanie dokumentów bojowych zabezpieczenia inżynieryjnego na szczeblu taktycznym i operacyjnym oraz wypracowania metod dowodzenia wojskami inżynieryjnymi na współczesnym polu walki. Do opracowania dokumentów bojowych zabezpieczenia inżynieryjnego na szczeblu taktycznym został wyznaczony płk dypl. Stanisław Seroczyński, a na szczeblu operacyjnym płk dypl. mgr Lech Rutkowski. Wypracowaniem zaś metod dowodzenia wojskami inżynieryjnymi zajmowali się pozostali oficerowie Katedry.

Świadectwem zakrojonej na szeroką skalę owocnej pracy naukowo-badawczej pracowników naukowo-dydaktycznych Katedry w tym okresie było opublikowanie ponad 200 artykułów w różnych czasopismach wojskowych, skryptów i opracowań metodycznych różnych ćwiczeń, które stanowiły cenną pomoc w kształceniu słuchaczy oraz rozwijaniu myśli taktyczno-inżynieryjnej w jednostkach wojsk inżynieryjnych.

Wysiłek pracowników dydaktyczno-naukowych katedry położony na wypracowanie metod badawczych i wyrobienia nawyków samodzielności w prowadzeniu prac naukowo-badawczych, zaowocował również w postaci rozpraw doktorskich.

W omawianym okresie tytuły doktora nauk wojskowych, na podstawie obronionych rozpraw doktorskich obejmujących problematykę taktyczno-inżynieryjną, otrzymali następujący oficerowie:

1. płk dypl. Bronisław Woźnica /1965r./ - temat rozprawy "Zabezpieczenie drogowe jako element zapewniający ruchliwość wojsk na polu walki".
2. płk dypl. Władysław Siemaszkiewicz - temat rozprawy "Zabezpieczenie wojsk w wodę we współczesnych działaniach bojowych ze szczególnym uwzględnieniem północno-nadmorskiego kierunku operacyjnego".
3. płk dypl. Tadeusz Procał - temat rozprawy "Drogowo-mostowe zabezpieczenie przegrupowania wojsk operacyjnych naszych i sojusznicznych w systemie OTK".
4. płk dypl.inż. Wacław Izydorek - /1970r./ - temat rozprawy "Wykorzystanie wojsk inżynieryjnych do zabezpieczenia lądowania desantu morskiego".

Osiągnięcia pracowników katedry w zakresie prac naukowo-badawczych zostały wysoko ocenione przez przełożonych, wyrazem czego było przyznanie wyróżnień i nagród za najbardziej wartościowe opracowanie, łączące w sobie wysoki poziom teoretyczny z praktyczną przydatnością. Do pracowników wyróżnionych w omawianym okresie należą:

1. Ppłk dypl. Władysław Kural - nagroda zespołowa III-ego stopnia Ministra Obrony Narodowej - za Opracowanie tematu: "Partyzantka i dywersja oraz walka z nimi".
2. Ppłk mgr inż. Bronisław Pawłowski - nagroda zespołowa III-ego stopnia Ministra Obrony Narodowej - za Opracowanie tematu: "Urządzenie do wykonywania przejść w zaporach minowych".
3. Płk dypl. Tadeusz Procał - nagroda zespołowa III-ego stopnia Ministra Obrony Narodowej /1969r./ - za opracowanie tematu: "Terytorialny system kierowania i kontroli ruchu".

Omawiany okres w odniesieniu do prac naukowo-badawczych charakteryzował się tym, że wypracowano w Katedrze skuteczne metody włączania słuchaczy kursów wojsk inżynieryjnych do realizacji planu prac naukowo-badawczych Katedry. Słuchacze w ramach opracowywanych prac przejściowych /rocznych/ i dyplomowych, otrzymywali tematy cząstkowe z ogólnych problemów naukowo-badawczych katedry. Taka forma pozwalała na podniesienie wartości użytkowej ich pracy, rozszerzała horyzonty myślowe autorów prac oraz wpajała im nawyki do prowadzenia samodzielnej pracy naukowej a ponadto zapewniała zaangażowanie do prac naukowo-badawczych szerokiego grona słuchaczy co ułatwiało katedrze realizację planu badań naukowych.

Prace naukowo-badawcze słuchaczy, opracowywane pod kierunkiem doświadczonych pracowników katedry, na ogół stały na wysokim poziomie merytorycznym, metodycznym i estetycznym. Wyrazem poziomu i wartości tych prac były nagrody, przyznane słuchaczom za najlepsze opracowania.

Do nagrodzonych w tym okresie należeli:

1. kpt. Antoni Macioszek - II-ga nagroda w Konkursie Alaksandra Zawadzkiego /1972r./ za pracę dyplomową na temat: "Działania dywersyjne GL i AL przeciwko komunikacji wroga na terenie okręgu Warszawa Praga Podmiejska".
2. por. Mirosław Krupowies - nagroda Szefa Sztabu Generalnego /1972r./ za pracę przejściową /roczną/ na temat: "Wpływ zapór inżynieryjnych na tempo natarcia oraz możliwości i sposób ich pokonywania".

Omawiany okres charakteryzuje stabilizacja kadry katedry posiadającej nawyki i doświadczenie w prowadzeniu badań naukowych, masowe włączanie słuchaczy do tych badań oraz bieżące i perspektywiczne planowanie tematyki naukowo-badawczej w ścisłym powiązaniu z potrzebami wojsk oraz z procesem dydaktycznym.

OKRES IV - lata 1974-1977

W czwarty okres swej działalności naukowo-badawczej katedra weszła z liczącym się w ramach ASG dorobkiem naukowym i wypracowanymi metodami badań oraz doświadczoną kadrami naukowo-dydaktyczną, potrafiącą łączyć działalność naukowo-badawczą z działalnością dydaktyczno-wychowawczą.

a/ opracowanie podręczników:

- zasady zabezpieczenia inżynieryjnego działań bojowych na szczeblu taktycznym ;
- zasady zabezpieczenia inżynieryjnego działań bojowych na szczeblu operacyjnym;
- opracowanie metod pokonywania obrony przeciwpancernej nieprzyjaciela na szczeblu taktycznym przy wykorzystaniu sił i środków inżynieryjnych;
- opracowanie wniosków dotyczących zabezpieczenia inżynieryjnego wynikających z wojny w Wietnamie.

Oprócz wyżej wymienionej problematyki w katedrze prowadzono badania w zakresie:

- efektywności procesu dydaktycznego i wychowawczego w ASG;
- maskowania przed środkami rozpoznania kosmicznego;
- organizacji obrony i ochrony tyłów operacyjnych;
- opracowania klasyfikacji i definicji podstawowych pojęć występujących w nauce i sztuce wojennej;
- opracowania instrukcji maskowania operacyjnego.

Kolejny, pięcioletni plan prac naukowo-badawczych na lata 1976-1980 przewidywał do opracowania w okresie 1974-1977 następujące tematy:

- pokonywanie klasycznych zapór minowych w działaniach bojowych wojsk, ze szczególnym uwzględnieniem powierzchniowych pól minowych;

"Przodująca grupa szkoleniowa ASG WP", która jako pierwsza w historii ASG WP zdobyła to miano dwukrotnie z rzędu w latach 1975 i 1976 uzyskując średnią ocen rocznych: za I rok studiów - 4.61; II rok studiów - 4.61.
Siedzą od lewej: kpt. A. Sznajder; kpt. S. Jach; kierownik taktyczny grupy płk dypl. S. Dębek; kpt. Z. Leśniewski; por. R. Ławrynowicz; kpt. M. Kalbarczyk.
Stoją od lewej: por. R. Szpak; kpt. J. Makuła; kpt. J. Prymakowski; por. A. Staszek; kpt. W. Góralski; kpt. K. Kazimierczak i kpt. L. Puścian.

- nowelizacja regulaminu walki Sił Zbrojnych PRL /dywizja, pułk/ - realizacja w ramach zespołu ASG;
- działania bojowe dywizji /pułku/ - realizacja w ramach zespołu ASG;
- służba sztabów w polu /nowelizacja i opracowanie nowego regulaminu/ - realizacja w ramach zespołu ASG;
- wpływ rozpoznania kosmicznego na działalność wojsk - realizacja w ramach zespołu ASG;
- kryteria oceny i klasyfikacji rejonów, rubieży i obiektów na zachodnim TDW dla określenia ich znaczenia strategicznego operacyjnego i taktycznego - realizacja w ramach zespołu ASG;
- ocena warunków przegrupowania wojsk własnych i sojuszni-
czych przez obszar PRL - w ramach zespołu ASG;
- eksperymenty i inicjatywy dydaktyczno-wychowawcze w procesie kształcenia w ASG - realizacja w ramach zespołu ASG;
- przeanalizowanie i uogólnienie określeń, pojęć i terminów stosowanych w dziedzinie automatyzacji dowodzenia wojskami konsultacje na rzecz instytutu dowodzenia.

Zgodnie z założeniami planu wymieniona tematyka będzie realizowana również po 1977r., a stąd i wyniki tych prac będą znane po tym okresie.

W wyniku działalności naukowo-badawczej pracownicy katedry opublikowali w latach 1974-1977 ponad 90 artykułów, skryptów i opracowań metodycznych.

Ożywienie działalności naukowej znalazło swoje odbicie w doktoryzacji pracowników katedry. W omawianym okresie obronił rozprawę doktorską i uzyskał tytuł doktora nauk wojskowych płk mgr inż. Józef MAŃKOWSKI - /1976/. Temat rozprawy - "Planowanie forsowania i przeprawy wojsk przez przeszkody wodne /przy wykorzystaniu współczesnych metod matematycznych"/. Ponadto 5 oficerów katedry otworzyło przewody doktorskie w 1976r, a dalszych 5 oficerów przygotowało przewody do otwarcia w 1977r. W ASG WP zostały zorganizowane kursy doktoranckie. Aspiranci tych kursów, w zależności od rodzaju wojsk z jakiego się rekrutowali, zostali podporządkowani odpowiednim szefom katedr. Z wojsk inżynieryjnych na stacjonarny kurs doktorancki w 1976r. uczęszczało 5 aspirantów natomiast na kurs zaoczny 7 oficerów zarówno z katedry jak i innych komórek organicznej ASG oraz

spoza uczelni.

Działalność naukowo-badawcza kadry katedry i słuchaczy kursów wojsk inżynieryjnych znalazła uznanie zarówno przełożonych jak i dowódców jednostek wojsk inżynieryjnych, na zapotrzebowanie których wielu słuchaczy podjęło się opracowania, w ramach prac dyplomowych, tematyki zaproponowanej przez szefostwa wojsk inżynieryjnych okręgów wojskowych.

Dowodem uznania za najbardziej wartościowe prace było przyznanie niżej wymienionym oficerom następujących nagród:

1. Ppłk inż. Stanisław Mroczek - nagroda zespołowa III-go stopnia Ministra Obrony Narodowej /1976r./ za opracowanie tematu: "Problemy walki z rozpoznaniem, prowadzonym w dużej wysokości".
2. kpt. Jerzy Przybylski - nagroda Szefa Sztabu Generalnego /1974/ za pracę przejściową /roczną/ na temat: "Pokonywanie zapór inżynieryjnych w natarciu pułku".
3. kpt. Andrzej Gałecki - nagroda Szefa Sztabu Generalnego /1975r./ za pracę przejściową /roczną/ na temat: "Przedsięwzięcia inżynieryjne i udział wojsk inżynieryjnych w przełamaniu obrony przeciwpancernej nieprzyjaciela przez dywizję z uwzględnieniem pokonania minowych zapór powierzchniowych";
4. kpt. Stanisław Jach - nagroda Szefa Sztabu Generalnego /1976r./ za pracę przejściową /roczną/ na temat: "Możliwości zastosowania przez nieprzyjaciela zapór powierzchniowych w podstawowych rodzajach działań bojowych wojsk".
5. mjr Kazimierz Kazimierczak - I nagroda Szefa Sztabu Generalnego za pracę dyplomową w 1977r.
6. mjr Stanisław Jach - II nagroda Szefa Sztabu Generalnego za pracę dyplomową w 1977r.
7. kpt. Mieczysław Kalbarczyk - nagroda Szefa Wojsk Inżynieryjnych za pracę dyplomową w 1977r.

Kolektyw Katedry Taktyki Wojsk Inżynieryjnych w latach 1947-1977 aktywnie uczestniczył w propagowaniu i rozwiązywaniu nowoczesnej myśli taktyczno-inżynieryjnej oraz techniki wojsk inżynieryjnych poprzez: publikacje w czasopismach wojskowych opracowaniach zawierające własne oryginalne poglądy; przygotowywanie dla różnych wydawnictw wojskowych recenzji opracowań specjalistycznych; opracowywanie instrukcji i podręczników oraz

skryptów i rozwiązań metodycznych różnego rodzaju ćwiczeń; opracowywanie szeregu różnorodnych materiałów i prezentowanie ich na konferencjach i sesjach naukowych organizowanych przez ASG WP, instytucje centralne MON, okręgi wojskowe oraz Wyższą Oficerską Szkołę Wojsk Inżynieryjnych; udział w ćwiczeniach z wojskami i wypracowywaniu norm taktyczno-inżynieryjnych; opiniowanie wymagań taktyczno-inżynieryjnych i opracowanie analiz taktycznych na nowe wzorce uzbrojenia i sprzętu inżynieryjnego oraz udział w jego badaniach.

Efektom zaangażowania zespołu katedry w realizację wyżej przedstawionych przedsięwzięć naukowo-badawczych było między innymi napisanie i obronienie kilku rozpraw doktorskich oraz kontynuowanie prac badawczych nad kilkoma dalszymi rozprawami doktorskimi.

Wysiłek i zaangażowanie kolektywu Katedry w rozwój i popularyzację współczesnej myśli taktyczno-inżynieryjnej były wysoko ocenione przez kierownictwo ASG WP i Ministerstwa Obrony Narodowej wyrazem czego było przyznanie szeregu nagród i wyróżnień.

Kierownictwo Katedry w swej działalności wiele uwagi poświęciło podnoszeniu kwalifikacji pracowników dydaktyczno-naukowych. Szczególna uwaga została zwrócona na doktoryzację kadry. Dotychczasowe efekty osiągnięte w tym względzie są zadawalające i stanowią dobrą podstawę wyjściową na przyszłość.

Uroczysta akademia z okazji "DNIA SAPERA" zorganizowana z inicjatywy Katedry wspólnie z Szefostwem Wojsk Inżynierskich WOW na terenie 2 Warszawskiej Brygady Saperów rok 1976.

**Zdjęcie okolicznościowe przy pomniku "CHWAŁA SAPEROM"
z okazji spotkania kadry Katedry i słuchaczy kursów
wojsk inżynierskich z kombatanami - saperami -
uczestnikami bitwy pod Lenino rok 1976.**

VII. DZIAŁALNOŚĆ ORGANIZACYJNO-ADMINISTRACYJNA I ZABEZPIECZAJĄCO-USŁUGOWA W ZAKRESIE SOCJALNO-BYTOWYM I MATERIAŁOWO-TECHNICZNYM KATEDRY TWInż.

1. W Katedrze za powyższą działalność z racji zajmowanego stanowiska odpowiedzialny był z-ca szefa katedry, który tę działalność realizował poprzez podległego mu szefa gabinetu i pracowników pomocniczych kadry.

W katedrze działalność ta sprawdzała się do:

- utrzymania gabinetu metodycznego katedry w stałej użyteczności oraz ciągłe jego wzbogacenie w nowe treści i uaktualnianie;
- troski o należyte wyposażenie gabinetów kadry w sprzęt kwaterunkowy, eksponaty wzory dokumentów oraz materiały szkoleniowe do samodzielnego studiowania a także ich ewidencjonowania;
- planowania potrzeb katedry w zakresie finansowym i materiałowym;
- przedstawienia projektów odnośnie wykorzystania limitu finansowego i realizacja zamówień na wykonawstwo modeli eksponatów i innych materiałów szkoleniowych;
- prowadzenia gospodarki materiałami biurowymi i kreślarskimi przydzielanymi dla katedry;
- drukowania pism, wykonywania schematów szkiców i innych materiałów potrzebnych do gabinetu lub na użytek oficerów katedry;
- pobierania rozkazów, zarządzeń i innych pism o charakterze tajnym i jawnym z kancelarii i zaznajamiania z nimi oficerów katedry;
- terminowego skierowania projektów opracowań metodycznych, skryptów itp. do Wydziału Wydawniczego ASG;
- dbałości o utrzymanie należytego porządku wojskowego w pomieszczeniach zajmowanych przez katedrę;
- ścisłego przestrzegania przepisów o zachowanie tajemnicy państwowej i wojskowej, a także przepisów bhp.

2. Na kursach wojsk inżynieryjnych słuchaczy z ramienia kierownictwa katedry bezpośrednio odpowiedzialny był za powyższą działalność dowódca kursów wojsk inżynieryjnych. Do jego szczegółowych obowiązków w tym zakresie należało:

- prowadzenie ewidencji personalnej słuchaczy, uzyskiwanych ocen w nauce i dyscyplinie, kar i wyróżnień, zapomóg itp.;
- organizacja zakwaterowania słuchaczy oraz troska o należyte wyposażenie pomieszczeń zakwaterowania w odpowiedni sprzęt kwaterunkowy i kulturalno-oświatowy;
- troska o przydział szkoleniowych sal wykładowych dla poszczególnych grup szkoleniowych i odpowiednie ich wyposażenie w sprzęt oraz w środki szkoleniowe i audiowizualne;
- zabezpieczenie wyposażenia słuchaczy w broń, sprzęt optyczny i inne pomoce szkoleniowe oraz za organizację przechowywania i utrzymania;
- współpraca z komórkami organizacyjnymi ASG zabezpieczającymi warunki socjalno-bytowe i materiałowo-techniczne kursów;
- opracowywanie terminowych sprawozdań o stanie dyscypliny z posiedzenia Rad Pedagogicznych itp.

Dowódca kursu na każdy rok akademicki opracowywał i realizował plan kontroli, pomocy i współpracy w zakresie działalności organizacyjno-administracyjnej na kursach wojsk inżynierskich.

2.1. Działalność organizacyjno-administracyjna

Dowódca kursów wojsk inżynierskich prowadził szczegółową dokumentację słuchaczy kursów oraz ewidencję ocen w nauce /karty ewidencyjne słuchaczy zawierające dane personalne, przebieg służby wojskowej, awanse i odznaczenia, wyróżnienia i kary opinie za kurs przygotowawczy i za każdy rok studiów oraz uzyskane wyniki w nauce w każdym roku studiów/.

Posiadanie w/w dokumentacji umożliwiło kierownictwu katedry głębokie poznanie słuchaczy i śledzenie czynionych przez nich postępów w nauce.

Ponadto dokumentacja ta pozwala na kierowanie całokształtem rozwoju słuchaczy poprzez stosowanie indywidualnego podejścia do każdego z nich oraz dokonywanie określonych analiz postępów słuchaczy i ustalenie skutecznych form i metod szkoleniowo-wychowawczych.

2.2. Działalność zabezpieczająca - usługowa

Dla sprawnej działalności zabezpieczająco-usługowej na poszczególnych kursach z pośród słuchaczy powoływani są nieetatowi funkcyjni:

- "Zbrojmistrze" - odpowiedzialni za ewidencję, konsekwencję i przechowywanie broni osobistej i sprzęt optyczny;

- "płatnicy" - odpowiedzialni za terminowe pobieranie miesięcznych uposażeń słuchaczy i bezpośrednio ich przekazanie;

- "żywnościowi" - wchodzący w skład członków Rady Konsumentów kasyna ASG z głosem doradczym;

- "kwaterunkowi" - odpowiedzialni za wyposażenie pomieszczeń internatu kursów w odpowiedni sprzęt kwaterunkowy i kulturalno-oświatowy;

Na każdy nowy rok akademicki powoływano komisję socjalno-bytowe kursów wojsk inżynieryjnych w składzie:

- starsi grup szkoleniowych;

- członkowie komitetu POP Katedry TWInż.;

- kierownicy grup partyjnych.

Głównym celem działalności powyższej komisji było:

- wspólne wypracowanie sprecyzowanych poglądów, wniosków i postulatów w zakresie zabezpieczenia warunków socjalno-bytowych słuchaczom;

- rozpatrzenie próśb odnośnie przyznania bezpowrotnych zapomóg piniężnych słuchaczom najbardziej potrzebującym;

- udział członków Rad Konsumentów kasyna ASG i nieetatowych osób funkcyjnych w komisjach społecznych ASG;

- ustalenie wspólnego stanowiska i podejmowanie działania zbiorowego lub indywidualnego.

Komisja socjalno-bytowa kursów wojsk inżynieryjnych stanowiła organ doradczy dowódcy kursu. Aktywną działalność tej komisji pozwalała operatywnie rozwiązywać szereg nurtujących problemów socjalno-bytowych i materiałowo-technicznych. Posiedzenia komisji odbywały się z zasady raz w miesiącu. Na każde posiedzenie ustalało się: porządek zebrań organizację i treść zebrania z uwzględnieniem aktualnie nurtujących /problemów/ socjalno-bytowych kursów. Treść i porządek każdego posiedzenia komisji każdorazowo była konsultowana z dowódcą kursów i kierownikami grup taktycznych. Wypracowane przez komisję wnioski, propozycje, postulaty i prośby po odpowiednim ich wyselekcjonowaniu były przedstawiane do rozpatrzenia i załatwienia kompetentnym osobom funkcyjnym ASG.

Kadra Katedry TWInż. która w ogólniakademickim współzawodnictwie w roku szkolnym 1975/76 zajęła zaszczytne III miejsce.
Siedzą od lewej: st. wykł. płk dypl. W. Kurał; dowódca kursu wojsk inżynieryjnych płk mgr inż. A. Kabara; szef katedry płk doc. dr Tadeusz Proca; zastępca szefa katedry płk dypl. K. Dideńko; st. wykł. płk dypl. inż. J. Szymczak; st. wykł. płk mgr inż. Br. Pawłowski.
Stoją od lewej: adiunkt ppłk inż. S. Mroczek; ^{st. wykł. płk dypl. S. Seroczyński} st. asystent kpt. dypl. J. Stępak; st. wykł. sekretarz POP ppłk mgr inż. Z. Mydłowski adiunkt kierownik grupy partyjnej kadry katedry płk dr J. Mańkowski; st. wykł. płk dypl. mgr inż. J. Noszczyński; st. asystent mjr dypl. J. Marczak; st. wykł. płk dypl. mgr L. Rutkowski i adiunkt płk dypl. S. Dębek.

x

x

x

Rozwój organizacyjny oraz działalność dydaktyczno-wychowawczą i naukowo-badawczą Katedry Taktyki Wojsk Inżynieryjnych Akademii Sztabu Generalnego WP opracowano na podstawie dokumentów archiwalnych oraz wspomnień pracowników dydaktyczno-naukowych katedry.

W opracowaniu przedstawiono szczegółowo strukturę organizacyjną Katedry wraz z zachodzącymi zmianami w poszczególnych etapach rozwoju akademii oraz naświetlano najważniejsze kierunki działalności dydaktyczno-naukowej i pracy wychowawczej kadry ze słuchaczami z uwzględnieniem zmian w metodyce nauczania.

Katedra Taktyki Wojsk Inżynieryjnych jako jedna z wielu komórek dydaktyczno-naukowych uczelni aktywnie uczestniczyła w procesie wyszkolenia i wychowania słuchaczy akademii, stosownie do zachodzących zmian i potrzeb przyszłego pola walki oraz w propagowaniu nowej myśli taktyczno-inżynieryjnej. Wyrazem tego działania były liczne artykuły, zamieszczane na łamach różnych wydawnictw wojskowych i opracowania przedstawiane na konferencjach i sympozjach naukowych oraz współpraca z Jednostkami Wojskowymi, Okręgami Wojskowymi, Wyższą Szkołą Oficerską Wojsk Inżynieryjnych oraz Akademią Wojsk Inżynieryjnych ZSRR i Katedrą Taktyki Wojsk Inżynieryjnych Akademii im. E. Engelsa NRD.

W przyszłym rozwoju Akademii Sztabu Generalnego działalność dydaktyczno-naukowa i wychowawcza Katedry dostosowana będzie do perspektywicznego rozwoju Akademii i zachodzących zmian w procesie nauczania słuchaczy.

W przededniu jubileuszu 30-lecia narodzin Akademii Sztabu Generalnego WP im. gen. broni K. Świerczewskiego mamy świadomość, że coraz wyższe kwalifikacje naukowe i dydaktyczne kadry, jej ideowość i ofiarna praca torowały drogę wszystkim osiągnięciom jakie na przestrzeni swego istnienia zdobyła Katedra Taktyki Wojsk Inżynieryjnych ASG WP.

Kolektyw Katedry przystępuje do jubileuszu z poczuciem dobrze spełnionego obowiązku. Trudne i odpowiednie zadania dydaktyczno-wychowawcze i naukowo-badawcze postanawia wykonywać z jeszcze większym poczuciem odpowiedzialności i maksymalnym zaangażowaniem serc i umysłów, aby odpowiednio do swoich sił i możliwości w dalszym ciągu przyczynić się do rozwoju ASG WP, wojsk inżynieryjnych i sił zbrojnych oraz umocnienia obronności Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

Wykaz absolwentów ASG o specjalności inżynierskiej

- 1950r. - mjr Leonid Wołyniec
- kpt. Ignacy Potocki
- kpt. Gustaw Wider
- 1951r. - mjr Józef Dyrynda
- 1952r. - mjr Franciszek Bandurek
- mjr Roman Kliś
- mjr Stanisław Soroka
- mjr Daweł Gliński
- kpt. Julian Gogol
- 1953r. - kpt. Władysław Kural
- 1954r. - mjr Edward Zmaczyński - jako eksternista
- 1955r. - ppłk Włodzimierz Kowalski - kurs wieczorowy
- mjr Tadeusz Procał - "
- kpt. Jacek Dudziński - "
- kpt. Antoni Czekatowski - "
- kpt. Marian Koziarski - "
- 1956r. - płk Zygmunt Mazur
- mjr Bronisław Woźnica - kurs wieczorowy
- kpt. Jerzy Szymczak - "
- kpt. Andrzej Filipecki - "
- por. Wacław Izydorek - "
- 1957r. - kpt. Aleksander Ciupak
- mjr Karol Dideńko - kurs wieczorowy
- mjr Władysław Siemaszkiewicz - "
- kpt. Józef Latkowski - "
- 1958r. - płk Michał Reziecki - kurs wieczorowy
- ppłk Tadeusz Szybalski - "
- 1959r. - płk Adam Szegidewicz
- 1963r. - płk Bronisław Brodawczuk
- gen.bryg. Jan Szymanowski - kurs zaoczny
- 1964r. - płk Marian Szerszenowicz
- ppłk Adam Siekierzycki
- 1965r. - płk Bolesław Jankowski
- płk Edward Kozłowski
- płk Stanisław Padewski
- 1966r. - płk Zbigniew Merkułowski
- płk Stefan Michałowski
- ppłk Bolesław Wysocki
- ppłk Stanisław Seroczyński

- mjr Lech Rutkowski
- mjr Jerzy Podgrodzki
- mjr Janusz Szyfers
- 1967r. - płk Stanisław Jureczko
- płk Tadeusz Bełza
- płk Józef Ortin
- ppłk Antoni Tymszan
- ppłk Stanisław Józwiak
- ppłk Władysław Geruła
- ppłk Zenobiusz Tupalski
- mjr Teofil Wójcik - z wyróżnieniem
- mjr Stanisław Dębek
- 1968r. - ppłk Edmund Kubiak - z wyróżnieniem
- ppłk Czesław Duszyński
- mjr Romuald Kubaj
- mjr Tadeusz Zajkowski
- mjr Zdzisław Polkowski
- 1970r. - kpt. Leonard Boguszewski
- 1971r. - mjr Zbigniew Matejczuk
- kpt. Bogusław Saganowski
- kpt. Andrzej Drzymulski
- kpt. Walerian Kabara
- kpt. Andrzej Riedel
- kpt. Zdzisław Kulawik
- kpt. Czesław Sarna
- por. Andrzej Pendzel
- por. Emil Handzlik

W 1969r po raz pierwszy w historii Akademii Sztabu Generalnego utworzono odrębny kurs wojsk inżynieryjnych z odrębnym programem nauczania. Pierwszymi absolwentami tego kursu, którzy opuścili mury uczelni w 1972r byli:

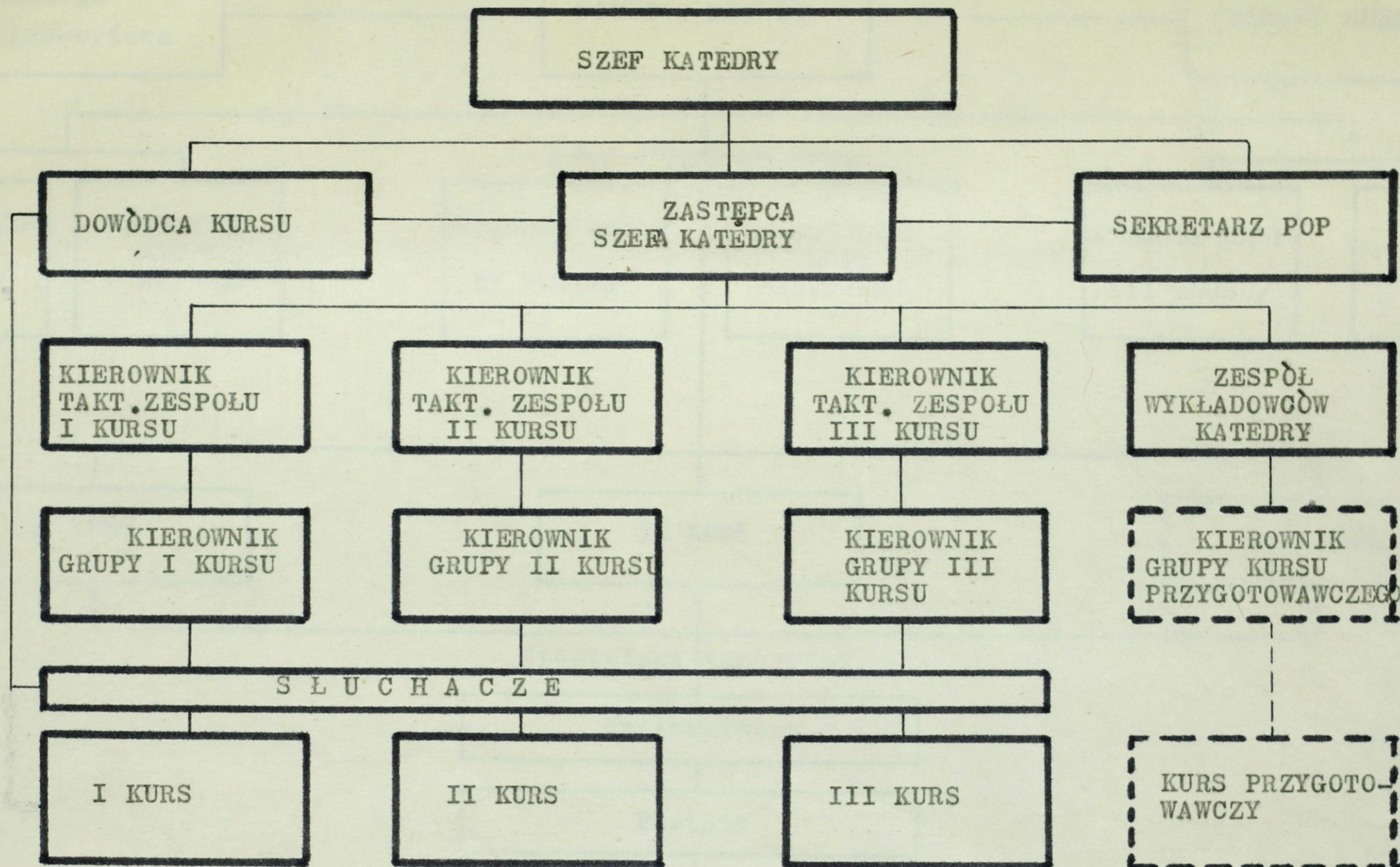
- mjr Stefan Władyka - z wyróżnieniem
- mjr Kazimierz Górny
- kpt. Henryk Bodzianowski
- kpt. Marian Giziński
- kpt. Sylwester Klimczak
- kpt. Eugeniusz Kocój
- kpt. Stanisław Łuc
- kpt. Antoni Macioszek
- kpt. Zygmunt Oleszczuk
- kpt. Jerzy Sukiennik

- kpt. Sylwester Węgorowski
- kpt. Tomasz Wilamowski - Knobelsdorf
- kpt. Kazimierz Zdunek
- 1973r. - kpt. Józef Bednarz
- kpt. Ryszard Janosz
- kpt. Gustaw Lasak
- kpt. Józef Marczak - z wyróżnieniem
- kpt. Edward Micał
- kpt. Romuald Rowiński
- kpt. Jan Wojtanek
- kpt. Jan Antosiewicz
- kpt. Mirosław Krupowies
- kpt. Jerzy Maruszak
- kpt. Jerzy Opolski
- 1974r. - mjr Marian Bednarz
- mjr Henryk Rycak
- mjr Stanisław Dudek
- kpt. Andrzej Błaszczyk
- kpt. Wiesław Gwizdowski
- kpt. Andrzej Kostrzewski
- kpt. Bogusław Krzyżaniak
- kpt. Paweł Metelski
- kpt. Bogusław Paryż
- kpt. Jan Posiewka
- kpt. Adam Zdankiewicz
- 1975r. - kpt. Marian Przymęcki
- kpt. Andrzej Fijałkowski
- kpt. Władysław Guzikowski
- kpt. Tadeusz Jakubas
- kpt. Janusz Kobrzak
- kpt. Zbigniew Kamiński
- kpt. Piotr Malinowski
- kpt. Robert Markowski
- kpt. Edward Szczerbakowski
- kpt. Józef Stępak
- kpt. Kajetan Toniarz
- kpt. Stanisław Wolszczak
- kpt. Czesław Wojtowicz
- kpt. Janusz Zaniewicz

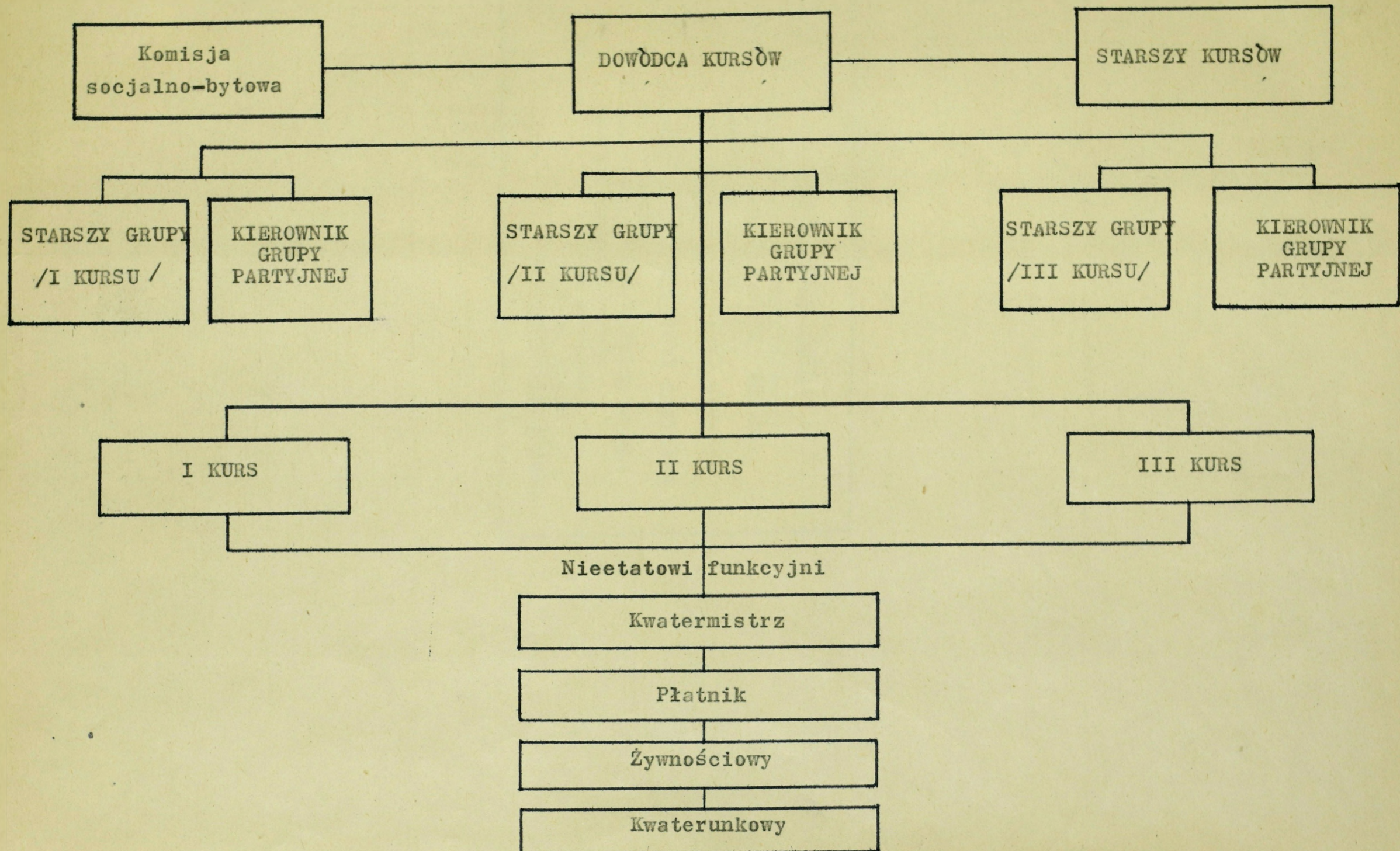
- 1976r. - kpt. Jerzy Przybylski
- kpt. Andrzej Dąbrowski
- kpt. Andrzej Gałecki
- kpt. Daniel Matusik
- kpt. Jacek Papuga
- mjr Marian Półtorak
- kpt. Janusz S^Oczewka
- kpt. Stefan Tywonek
- por. Janusz Krzyżanowski
- por. Janusz Stefanik
- kpt. Henryk Tacik
- 1977r. - mjr Kazimierz Kazimierczak
- mjr Stanisław Jach
- kpt. Wojciech Góralski
- kpt. Jerzy Kubiak
- kpt. Mieczysław Kalbarczyk
- kpt. Zdzisław Leśniewski
- kpt. Józef Makuła
- kpt. Leszek Puścian
- kpt. Jerzy Prymakowski
- kpt. Andrzej Sznajder
- kpt. Romuald Ławrynowicz
- por. Andrzej Staszek
- por. Ryszard Szpak

STRUKTURA ORGANIZACYJNA

PIONU DYDAKTYCZNO-SZKOLENIOWEGO KATEDRY TWInż. ASG

S T R U K T U R A
ORGANIZACYJNO-ADMINISTRACYJNA KURSÓW WOJSK INŻYNIERYJNYCH

Ważniejsze czyny społeczne i zobowiązania realizowane przez towarzyszy z kadry Katedry TWInż. i słuchaczy kursów wojsk inżynierskich.

1. Bezpośredni aktywny udział towarzyszy w kadry katedry w przełomowych wydarzeniach dla naszego Narodu i Partii, w szczególności zaś w: wydarzeniach październikowych 1956r; wyborach do Sejmu PRL w 1952 i 1957r; wydarzeniach marcowych 1968r; wydarzeniach grudniowych 1970 i innych.
2. Masowy i systematyczny udział towarzyszy z kadry katedry w popularyzacji tradycji i osiągnięć dnia dzisiejszego Ludowego Wojska Polskiego oraz wyjaśnianiu i popularyzacji polityki naszej Partii i Rządu na wsi polskiej przy każdej nadarzającej się okazji, a szczególnie z okazji rocznic święta Wojska Polskiego 12 października i święta Narodowego 22 lipca.
3. Organizacja uroczystych obchodów "Dnia Saperów" z udziałem oficerów wojsk inżynierskich i kombatantów w latach 1974, 1975, 1976 i 1977.
4. Opracowanie i wygłoszenie referatów poświęconych doświadczeniom i problemom forsowania przeszkód wodnych na sympozjum naukowe połączone z obchodami "Dnia Saperów" w 1975r przez towarzyszy płk doc. dr T. Procakę, płk dypl. K. Dideńko, płk mgr inż. J. Mańkowskiego.
5. Opracowanie i wygłoszenie referatów okolicznościowych z okazji święta "Dnia Saperów" przez towarzyszy: płk doc. dr T. Procakę w latach 1974 i 1977; płk mgr inż. Br. Pawłowskiego w latach 1976 i 1977 i płk dypl. inż. J. Szymczaka w 1977 roku.
6. Napisanie wspomnień oficerów saperów obejmujących okres II wojny światowej i pierwsze lata powojenne przez towarzyszy: płk doc. dr T. Procakę, płk dypl. K. Dideńko, płk dypl. W. Kurala, płk mgr inż. Br. Pawłowskiego, płk mgr inż. A. Kabare, płk dypl. W. Gerułę, płk dypl. St. Seroczyńskiego, płk dr St. Sorokę, płk dr W. Siemaszkiewicza i kmr dypl. H. Kalinowski. Korekty dokonał i do druku w/w wspomnienia przygotował tow. płk dypl. mgr L. Rutkowski.

7. Wygłoszenie przez towarzyszy z kadry 17 pogadanek specjalistycznych w szkołach podstawowych i licealnych dzielnicy Praga Południe na temat: "Zardzewiała śmierć"
8. Opracowanie przez tow. płk dypl. mgr inż. J. Noszczyńskiego dokumentacji oraz wykonanie z udziałem wojsk inżynieryjnych WOW oraz całego stanu osobowego katedry przystani w Ośrodku wypoczynkowym ASG WP w Zegrzu.
9. Opracowanie dokumentacji technicznej przez tow. płk mgr inż. A. Kabareę na odbudowę i rozbudowę amfiteatru na terenie ASG WP.
10. Organizacja i urządzenie dorocznych wystaw w ramach ASG WP obrazujących działalność i osiągnięcia katedry.
11. Urządzenie i dbałość o estetyczny wygląd rejonu rozmieszczenia katedry połączone z stałą ekspozycją dorobku wojsk inżynieryjnych i katedry oraz bieżąca aktualizacja eksponowanych danych.
12. Zobowiązania podejmowane każdego roku przez poszczególne grupy szkoleniowe i słuchaczy indywidualnie obejmujące:
 - osiąganie wysokich indywidualnych i średnich grupowych ocen - nie niżej jak 4.30;
 - wygłaszanie w macierzystych jednostkach referatów^o aktualnych problemach zabezpieczenia inżynieryjnego działań bojowych wojsk;
 - honorowe oddawanie krwi;
 - przepracowanie w ramach czynów społecznych określonej ilości godzin /średnio około 400 przez grupę/ na rzecz ASG WP.
13. Udział w pracach społecznych na rzecz ASG WP, dzielnicy i Warszawy.

SPIS TREŚCI

=====

	Str.
PRZEDMOWA	1
WSTĘP	2
I. PRZEDMIOT, ZAKRES I GŁÓWNE KIERUNKI DZIAŁALNOŚCI, ZADANIA, MIEJSCE I ROLA KATEDRY W STRUKTURZE ORGANIZA- CYJNEJ I DZIAŁALNOŚCI ASG, ZMIANY I ICH UWARUNKOWANIA W POSZCZEGÓLNYCH ETAPACH ROZWOJU ASG.	5
II. STRUKTURA ORGANIZACYJNO-ETATOWA KATEDRY I JEJ PRZEKSZTAŁCENIA W POSZCZEGÓLNYCH ETAPACH ROZWOJU AKADEMII SZTABU GENERALNEGO.	7
1. Struktura organizacyjno-etatowa Katedry Taktyki Wojsk Inżynieryjnych w latach 1947-1977.	7
2. Obsada personalna stanowisk etatowych w Katedrze i zmiany kadrowe w poszczególnych etapach rozwoju Akademii Sztabu Generalnego.	10
a. Okres I-lata 1947-1955	10
b. Okres II-lata 1956-1964	12
c. Okres III-lata 1965-1973	13
d. Okres IV-lata 1974-1977	14
III. ANALIZA KADROWA STANU ZMIENNEGO SŁUCHACZY	14
IV. DZIAŁALNOŚĆ IDEOWO-WYCHOWAWCZA WŚRÓD KADRY I SŁUCHA- CZY KATEDRY TAKTYKI WOJSK INŻYNIERYJNYCH ASG WP.	17
1. Okres I i II - lata 1947-1955 i 1956-1964	17
2. Okres III - lata 1965-1973	18
3. Okres IV - lata 1974-1977	21
V. DZIAŁALNOŚĆ DYDAKTYCZNA.	23
1. Cele, zadania, miejsce i rola Katedry TWInż. w strukturze organizacyjnej ASG - zmiany i ich uwarunkowania.	23
2. Działalność dydaktyczna Katedry Taktyki Wojsk Inżynieryjnych.	28
a. Zakres obowiązków nauczycieli akademickich Katedry Taktyki Wojsk Inżynieryjnych.	28
b. Podstawy teoretyczne studiów w ASG WP na kursie wojsk inżynieryjnych.	30
c. Cele nauczania z przedmiotu taktyki wojsk inżynieryjnych na kursach wojsk lądowych ASG WP.	31
d. Metody i formy nauczania.	32
e. Analiza czasu i programów zakresowych.	35
f. Wyniki nauczania.	39
g. Współpraca katedry z instytucjami wojskowymi oraz jednostkami wojsk inżynieryjnych.	39

	Str.
VI. DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWO-BADAWCZA.	44
1. Okres I - lata 1947-1955.	45
2. Okres II - lata 1956-1964.	48
3. Okres III - lata 1965-1973.	52
4. Okres IV - lata 1974-1977	56
VII. DZIAŁALNOŚĆ ORGANIZACYJNO-ADMINISTRACYJNA I ZABEZPIECZAJĄCO-USŁUGOWA W ZAKRESIE SOCJALNO-BYTOWYM I MATERIAŁOWO-TECHNICZNYM KATEDRY TWInż.	63
1. W Katedrze	63
2. Na kursach wojsk inżynieryjnych słuchaczy.	63
2.1. Działalność organizacyjno-administracyjna.	64
2.2. Działalność zabezpieczająco-usługowa.	64
ZALĄCZNIKI	68
1. Wykaz absolwentów ASG o specjalności inżynieryjnej.	68
2. Struktura organizacyjna pionu dydaktyczno-szkoleniowego Katedry TWInż. ASG WP.	72
3. Struktura organizacyjno-administracyjna kursów wojsk inżynieryjnych.	73
4. Główne kierunki działalności Katedry Taktyki Wojsk Inżynieryjnych ASG WP.	74
5. Obsada personalna Katedry Taktyki Wojsk Inżynieryjnych Akademii Sztabu Generalnego WP w latach 1948-1976.	75
6. Ważniejsze czyny społeczne i zobowiązania realizowane przez towarzyszy z kadry Katedry TWInż. i słuchaczy kursów wojsk inżynieryjnych.	77

241

- 44 VI. DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWO-BADAWCZA.
- 45 1. Okres I - lata 1947-1955.
- 48 2. Okres II - lata 1956-1964.
- 52 3. Okres III - lata 1965-1973.
- 56 4. Okres IV - lata 1974-1977

VII. DZIAŁALNOŚĆ ORGANIZACYJNO-ADMINISTRACYJNA I ZARZĄDZANIE

CZAJĄCO-USŁUGOWA W ZAKRESIE SOCJALNO-BYTOWYM

- 63 I MATERIAŁOWO-TECHNICZNYM KATEDRY TWB.
- 63 1. W Katedrze
- 63 2. Na kursach wojsk inżynierskich
- 64 2.1. Działalność organizacyjno-administracyjna.
- 64 2.2. Działalność zabezpieczająca-usługowa.

ZAJĘCIA

- 68 1. Wykaz specjalistów ASG o specjalności inżynierskiej.
- 72 2. Struktura organizacyjna planu dydaktyczno-akademickiego Katedry TWB, ASG WP.
- 73 3. Struktura organizacyjno-administracyjna kursów wojsk inżynierskich.
- 74 4. Główne kierunki działalności Katedry Taktyki Wojsk Inżynierskich ASG WP.
- 75 5. Opasda personalna Katedry Taktyki Wojsk Inżynierskich Akademii Sztabu Generalnego WP w latach 1948-1976.
- 77 6. Ważniejsze czyny społeczne i zawodowe realizowane przez twórcy z kadry Katedry TWB, i siochscy kursów wojsk inżynierskich.

